Adroddiad Blynyddol a Datganiadau Ariannol

Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Awst 2021

Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig

(Cwmni cyfyngedig drwy warant heb gyfalaf cyfranddaliadau)

Rhif Cwmni: 00454297 (Cymru a Lloegr)

Rhif Elusen: 221538

Cynnwys

Cyflwyniad

2 Amcanion, Gweledigaeth, Cenhadaeth a Gwerthoedd
3 Datganiad y Cadeirydd

Adroddiad Strategol

5 Perfformiad Busnes
12 Adolygiad Ariannol
15 Adroddiad y Cyfarwyddwyr
18 Datganiad o Gyfrifoldebau'r Ymddiriedolwyr

Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol

19 Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol i Aelodau Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig

Datganiadau Ariannol

23 Datganiad Cyfunol o Weithgareddau Ariannol
24 Mantolen Gyfunol
25 Mantolen y Cwmni
26 Datganiad Llif Arian Cyfunol

Nodiadau

27 Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol
54 Datganiad Cyfunol o Weithgareddau Ariannol 2020

Manylion gweinyddol a chyfeirnod

55 Manylion y Cwmni
55 Cynghorwyr Proffesiynol
56 Cyfarwyddwyr a Swyddogion

Cyflwyniad

Mae'r ymddiriedolwyr yn falch o gyflwyno eu hadroddiad cyfarwyddwyr blynyddol sy'n ymgorffori'r adroddiad strategol, ynghyd â'r datganiadau ariannol o'r gweithgaredd am y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Awst 2021, sydd hefyd yn cael eu paratoi i fodloni'r gofynion ar gyfer adroddiad a chyfrifon cyfarwyddwyr at ddibenion Deddf Cwmnïau.

Paratowyd y datganiadau ariannol yn unol â'r polisïau cyfrifyddu a amlinellir yn nodiadau'r datganiadau ariannol ac maent yn cydymffurfio â dogfen Lywodraethu'r elusen, Deddf Cwmnïau 2006 a "Chyfrifyddu ac Adrodd gan Elusennau: Datganiad o Arfer Argymelledig sy'n berthnasol i elusennau sy'n paratoi eu cyfrifon yn unol â'r Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon (FRS 102) yn weithredol o 1 Ionawr 2019)".

Amcanion Elusennol

Amcanion elusennol WNO yw "...i hyrwyddo a chynorthwyo gyda'r cynnydd mewn addysg i'r graddau â bod natur elusennol i'r fath hyrwyddiad a chymorth, ac yn benodol, cyn belled â bod natur elusennol iddynt, i gaffael a chynyddu'r gwerthfawrogiad a dealltwriaeth o gelf ddramatig ar bob ffurf yng Nghymru a thu hwnt." Dyfynnwyd y geiriau hyn o Femorandwm Cymdeithasu WNO.

Gweledigaeth, Cenhadaeth a Gwerthoedd

Gweledigaeth WNO

Byd wedi'i gyfoethogi a'i wneud yn gynhwysol drwy rym opera.

Cenhadaeth WNO

Mae WNO yn gwmni i bawb a bydd ein gwaith yn adlewyrchu'r gymdeithas yr ydym yn byw ynddi.

Rydym yn difyrru, herio ac ysbrydoli.

Rydym yn greiddiol i fywydau diwylliannol ein cymunedau.

Rydym yn meithrin dawn greadigol fel y gall opera ddatblygu a thyfu.

Fel Cwmni cenedlaethol gyda statws rhyngwladol, rydym wrth wraidd y gwaith o greu cerddoriaeth yng Nghymru ac yn chwarae rôl werthfawr yn y cymunedau a wasanaethwn yn Lloegr. Rydym yn cydweithio â phartneriaid i ddarganfod a meithrin dawn operatig ifanc, a darparu'r man cychwyn i yrfaoedd rhyngwladol. Mae teithio yn hanfodol i WNO ac rydym yn ymdrechu i gyflwyno gwaith o'r ansawdd uchaf ar draws ein rhaglen artistig, gan gynnig adloniant ac ysbrydoliaeth i gynulleidfaoedd yn ein hoperâu a chyngherddau a darparu profiadau trawsnewidiol drwy ein gwaith ieuenctid, cymunedol a digidol. Drwy adeiladu ar ein 70 mlynedd o hanes a'n gwreiddiau yng nghymunedau de Cymru, ceisiwn arddangos i genedlaethau'r dyfodol bod opera yn ffurf werthfawr, berthnasol a rhyngwladol ar gelfyddyd.

Gwerthoedd WNO

Rydym yn:

Gynhwysol - Mae gennym ddiwylliant gweithle lle mae bob person yn cael ei barchu a'i werthfawrogi.

Cydweithredol - Rydym yn gweithio fel tîm i gyflawni nodau cyffredin.

Arloesol - Rydym yn herio ein hunain yn greadigol ac yn annog syniadau newydd.

Hael - Mae ein pobl yn defnyddio eu dawn, gwybodaeth a sgiliau gyda haelioni ysbryd.

Cyfrifol - Rydym yn gweithredu gydag uniondeb ac atebolrwydd.

Datganiad y Cadeirydd

Rydym yn nodi ein cynnydd drwy fywyd â digwyddiadau cofiadwy, gydag ambell i garreg milltir yn eu plith, ac yn hyn o beth, mae hynny'n wir am fywyd cwmni opera. Roedd y flwyddyn 2021 yn nodi 75 mlynedd ers sefydlu Opera Cenedlaethol Cymru, felly roedd y ffaith bod y pandemig Covid wedi'n hatal ni rhag dathlu digwyddiad mor arwyddocaol yn iawn yn hynod siomedig mewn blwyddyn a brofodd yn llawn rhwystrau a siom. O ganlyniad i'r pandemig cafodd yr holl weithgareddau a gynlluniwyd ar gyfer y flwyddyn honno eu chwalu'n llwyr. Ond mae dyfeisgarwch yn nodweddiadol o gwmni Opera Cenedlaethol Cymru, ac wrth i'r misoedd basio, a phawb yn sylweddoli na fyddai math o adferiad yn dod yn fuan, hoeliodd y cwmni ei sylw ar y posibiliadau, yn hytrach na gwastraffu egni yn edifar yr hyn nad oedd yn bosib. Yn wir, wrth edrych yn ôl ar y flwyddyn flaenorol, yr hyn sy'n fy nharo i fwyaf yw'r ffordd y gwnaeth y cwmni gyfaddasu ei hun, a chynhyrchu gwaith arloesol na fyddai o reidrwydd wedi bod yn bosib ei wneud, mewn blwyddyn arferol.

Y pryder pwysicaf oedd cynnal ysbryd ein cwmni perfformio, a chanfod rhyw ffordd o ddod â nhw ynghyd unwaith eto. Roedd perfformiadau mosaig cyfansoddol Zoom yn ffordd ddyfeisgar o gadw pawb i ganu a chwarae, er i hyn fod yn eu cartrefi eu hunain, ond nid oes dim i guro ymarfer a pherfformio ar y cyd. Estynnwn ein diolch felly i dimau rheoli Neuadd Dewi Sant a Chanolfan Mileniwm Cymru am ddarparu lle i'n cerddorfa a chorws recordio perfformiadau, a chwaraeodd rhan bwysig mewn dychwelyd yn raddol i berfformio arferol. Wrth wylio'r fideos terfynol, fodd bynnag, roedd yn sobor gweld yn union faint o le corfforol oedd ei angen i sicrhau fod pawb yn cadw pellter o 2m oddi wrth ei gilydd.

Wrth i'r flwyddyn symud yn ei blaen, datblygodd y recordiadau'n fwy anturus. Nodwyd ein dathliadau 75 mlynedd yn y pen draw gyda ffilm o 'Emyn y Pasg' allan o *Cavalleria Rusticana,* yr opera a berfformiwyd yn nhymor 1946 agoriadol WNO, lle ymunodd aelodau'r cwmni yn ymuno'n raddol â gorymdaith drwy Gaerdydd a aeth heibio'r lleoliadau perfformio allweddol yn hanes WNO. Yn ogystal, fel darn partner, comisiynwyd Ifor ap Glyn, Bardd Cenedlaethol Cymru, gan WNO i gyfansoddi'r gerdd *Intermezzo* er mwyn dathlu eu 75 mlynedd, a pherfformiwyd hi ar gamera gan amrywiaeth drawiadol o unigolion o bob cwr o fywyd diwylliannol Cymru.

Wrth edrych yn ôl dros y flwyddyn, rwy'n synnu ar amrywiad y gwaith digidol yr oeddem yn ei gynnig. Nid yn unig y gwnaethom lansio'r Opera Chwarae ar-lein hynod lwyddiannus ar gyfer pobl ifanc, ond hefyd fe wnaeth yr ystod eang iawn o waith ddenu cynulleidfaoedd newydd ac ieuengach. Byddwn yn gofyn i'n Cyfarwyddwr Cynulleidfaoedd, Emrah Tokalaç, a benodwyd yn ddiweddar, i edrych ar sut allwn ni fanteisio ar hyn. Fel enghraifft, yn dilyn llwyddiant enfawr 'Who wants to live forever', roeddem yn hynod falch o gymryd rhan unwaith eto yn Pride Cymru gyda recordiad o 'This is me' o *The Greatest Showman.* Ac efallai fwyaf arwyddocaol oll oedd y gyfres o ffilmiau byr, 'Reimagine' a *A Song for the Future,* ffrwyth cydweithrediad â Chanolfan Ffoaduriaid Oasis yng Nghaerdydd. Bwriadwyd *A Song for the Future* yn wreiddiol ar gyfer perfformiad byw, ond addaswyd yr opera newydd hon ar gyfer cyflwyniad digidol, gan arwain at brofiad ymgysylltiol a theimladwy iawn.

Wrth i'r Flwyddyn Newydd gyrraedd a'r brechlynnau gael eu cyflwyno, daeth llygedyn o obaith y gallwn o'r diwedd ailddechrau perfformio'n fyw. Cymerodd Cerddorfa WNO ran unwaith eto yng nghystadleuaeth Canwr y Byd BBC Caerdydd, ac erbyn diwedd mis Mehefin, roeddem yn gallu perfformio opera wedi'i llwyfannu'n llawn. Cyflwynwyd cyfres o berfformiadau promenâd o *Alice's Adventures in Wonderland* Will Todd yng Ngerddi Dyffryn yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol, ac er i reolau ymbellhau cymdeithasol barhau i olygu bod gostyngiad sylweddol yng nghapasiti'r gynulleidfa, roedd pawb a fynychodd wedi'u swyno'n llwyr gan yr achlysur cyfan.

Roedd y cynhyrchiad o *Alice* yn argoeli'n dda y byddem yn dychwelyd i berfformiadau llawn yn y pen draw gan i ni ym mis Medi 2021, 18 mis llawn ar ôl y cyfnod clo cyntaf, ddechrau ar dymor Hydref llawn o'n cylch teithio arferol, gyda chynhyrchiad amserol newydd a fyddai'n ysgogi'r meddwl o *Madam Butterfly* ochr yn ochr ag adfywiad o'n *Barber of Seville* poblogaidd.

Datganiad y Cadeirydd (parhad)

Byddai'n ffôl honni na fu'r flwyddyn ddiwethaf yn hynod heriol i ni fel cwmni. Er mor ddiolchgar oedden ni o'r technolegau fideo-gynadledda, nid oes dim i guro cydweithio wyneb yn wyneb. Mae hyn yn wir am staff WNO, a hefyd fy nghyd aelodau bwrdd, lle treuliodd aelodau newydd flwyddyn gyfan yn gweithio heb gyfarfod eu cydweithwyr wyneb yn wyneb. Mae opera yn ei hanfod yn fusnes pobl, ac roedd yn galonogol i weld pa mor fodlon oedd pawb yn y cwmni i fynd gam ymhellach er mwyn sicrhau bod pawb yn cadw'n ddiogel drwy brotocolau Covid llym, a bod y cwmni'n cadw i fynd. Ac am hyn, mae ein dyled yn fawr i Gyngor Celfyddydau Cymru a Chyngor Celfyddydau Lloegr, a gynhaliodd eu grantiau i WNO drwy gydol y cyfnod covid, ac a sicrhaodd bod WNO yn gallu dod drwyddi yn un darn, unwaith roedd hi'n ddiogel i wneud hynny. Gwyddom nad ydym ar dir diogel eto, ac y bydd yn debygol o gymryd sawl mis cyn y bydd ein cynulleidfaoedd yn gwbl hyderus i ddychwelyd i berfformiadau byw; ond rydym wedi troi'r gornel.

Yvette Vaughan Jones Cadeirydd

Adroddiad Strategol

Perfformiad Busnes

Cyn Covid-19 roedd WNO yn gweithio i gynllun busnes treigl o bum mlynedd a oedd yn seiliedig ar bedwar nod eang fyddai'n galluogi'r cwmni i fodloni ei ddiben a chyflawni ei genhadaeth. Dyma'r nodau fel a ganlyn:

Nod 1: Artistig - Agor y drws i fyd opera drwy gyflwyniad, cynnwys, arloesedd a hygyrchedd

Nod 2: Incwm - Datgloi ein cyfalaf creadigol ac artistig er mwyn tyfu ein ffrydiau incwm

Nod 3: Cynulleidfa - Tyfu ac amrywio ein cynulleidfaoedd drwy greu gwefr, gwella ymgysylltiad a dod yn brofiad na ellir ei fethu

Nod 4: Perthnasedd - Cynyddu ein perthnasedd ac ysbrydoli perchnogaeth ledled Cymru, Lloegr ac yn rhyngwladol

Roedd effaith y pandemig byd-eang ar allu'r sefydliad i gyflawni yn erbyn y nodau hyn yn sylweddol o ganlyniad i theatrau'n cau ar draws y DU am y rhan helaeth o'r flwyddyn academaidd, a redodd rhwng 1 Medi 2020 a 31 Awst 2021.

A ninnau'n sefydliad o Gymru sydd hefyd yn teithio i Loegr, bu'n rhaid i'n gweithgareddau cynllunio fynd i'r afael â'r heriau o gael setiau gwahanol o gyfreithiau a chanllawiau yn cael eu cyflwyno gan San Steffan a Chaerdydd. Chwalwyd y gobaith o ailagor lleoliadau yn nhymor yr hydref 2020 pan ddaeth i'r amlwg y byddai'r pandemig yn parhau i reoli'n bywydau am fisoedd i ddod, ac felly bu'n rhaid canslo'r daith Hydref 2020. Drwy gydol tymor yr Hydref 2020, aethom ati i weithio â Neuadd Dewi Sant yng Nghaerdydd i ymarfer mewn ffordd a oedd yn sicrhau pellter cymdeithasol a diogelwch o ran Covid a recordio gwaith ar gyfer ei ryddhau'n ddigidol yn y dyfodol, yn y gobaith y gallwn deithio a pherfformio o flaen cynulleidfaoedd byw yn nhymor y Gwanwyn 2021. Yn anffodus, gyda chyflwyniad cyfnodau clo a chyfyngiadau pellach ym Mis Tachwedd a Rhagfyr 2020, chwalwyd y gobeithion hynny yn ogystal, a bu'n rhaid canslo'r daith Wanwyn 2021 arfaethedig.

Er bod perfformio o flaen cynulleidfaoedd byw dan do yn amhosib yn ystod 2020 - 21 arddangosodd y Cwmni ei ddoniau hyblyg drwy gyflwyno cynnwys digidol wedi'i anelu at gynulleidfaoedd hen a newydd. Agorodd 'Opera Chwarae' fyd newydd i genhedlaeth ieuengach, wrth i'n perfformiadau cartref arddangos doniau ein perfformwyr ein hunain, a'u galluogi nhw i weithio'n ddiogel o'u cartrefi eu hunain drwy anterth y pandemig.

Yn ystod y cyfnod rhwng Medi 2020 ac Awst 2021 cyhoeddodd WNO 130 fideo ar Youtube a 228 fideo ar Facebook, a lwyddodd i ddenu 285,000 a 250,000 o wylwyr yn y drefn hon.

Cynnwys yr uchafbwyntiau digidol:

- 21 o ddarnau perfformiad gan Gorws a Cherddorfa WNO
- Darnau perfformiad i ddathlu ein pen-blwydd yn 75 oed yn cynnwys 'Emyn Pasg' a'r gerdd gomisiwn *Intermezzo*
- 'This is me' o *The Greatest Showman* yn cynnwys sêr Cymry'r West End Mared Williams a Tom Hier, canwyr Theatr Gerdd Coleg Brenhinol Cerdd a Drama Cymru, ochr yn ochr â Chorws WNO a Cherddorfa WNO, i ddathlu Pride Cymru 2021
- 'Rearrange' - cyfres o ffilmiau byr, wedi'u comisiynu i osod ariâu operatig hŷn, adnabyddus ym myd heddiw ac i ddangos sut mae'r themâu a atseinir yn y straeon yn parhau'n berthnasol heddiw.
- *A Song for the Future* - opera newydd wedi ei chreu ar y cyd gan y Cyfansoddwr Boff Whalley, yr awdur Sarah Woods a chwe awdur a cherddorion sydd wedi ceisio lloches yn y DU.
- 'Creu Newid' – gweithiodd pum awdur ar ein hopera newydd *Migrations* (y cyfansoddwr Will Todd) i greu ffilmiau unigol yn edrych ar y Celfyddydau a thynnu sylw at yr hyn y gall artistiaid ei wneud i ddylanwadu ar newid yn y dyfodol mewn cyfnod o argyfwng.

Adroddiad Strategol (parhad)

- Perfformiad Opera Ieuenctid WNO o 'I Shall Not Live in Vain'
- *La voix humaine* - mae ffilm newydd o gynhyrchiad 2016 David Pountney yn cymryd opera glasurol Poulenc o'r 20fed ganrif ac yn creu profiad dwys a chyfareddol o opera drwy unigedd.

Mae model repertoire y byd opera wedi'i ddylunio'n sylfaenol i osgoi dyddiau gwag rhwng perfformiadau bob opera, sy'n codi o ganlyniad i'r amser adfer sy'n angenrheidiol ar gyfer unawdwyr y prif rannau dwys. Mae cylchdroi o leiaf dau deitl yn llenwi'r dyddiau hynny, a chymerir yn ganiataol ei bod yn angenrheidiol ac yn economaidd i gyflogi cerddorfa a chorws llawn amser, ar gyfer cyflawni'r llwyth gwaith neu berfformiadau. Mae'r model repertoire hefyd wedi'i ragosod ar ychwanegiad graddol parhaus o repertoire drwy gydol y tymor. Yn aml bydd diwrnod gwaith ar gyfer y grym perfformio yn y model hwn yn cynnwys ymarfer yn y bore a pherfformiad gyda'r nos. Mae patrwm repertoire teithio WNO, fodd bynnag, yn gweld tair opera yn cael eu hymarfer ar yr un pryd, gyda thaith hir yn cynnwys perfformiadau opera yn unig i ddilyn. Canlyniad hyn, fodd bynnag, yw bod yr amser sesiwn sydd ar gael yn cael ei danddefnyddio. Yn wir, mae teithiau opera yn unigryw i'r DU; mewn mannau eraill o'r byd, lleolir tai opera repertoire mewn un ddinas.

Mae'r model teithio i bob pwrpas yn gwneud WNO yn brif ddarparwr opera i naw gwahanol ddinas yn y DU, saith yn Lloegr a dwy yng Nghymru. Yn anochel mae hyn yn creu costau teithio a llety sylweddol. Mae yna, wrth gwrs, resymeg dros deithio yn nhermau cyrhaeddiad, ond mae ymweliadau anghyson yn ei gwneud hi'n anodd i gynnal cysylltiad â chynulleidfaoedd yn llwyddiannus drwy gydol y flwyddyn, ac ar gyfer eu hadeiladu mewn da bryd

Wrth fod y mwyafrif o'n incwm (70% yn 2019/20 o ganlyniad i effaith Covid-19, 57% yn 2018/19) yn dod o gyllid cyhoeddus, drwy Gyngor Celfyddydau Cymru a Chyngor Celfyddydau Lloegr, mae ein cynllunio busnes yn alinio â nodau a chynlluniau corfforaethol y cyrff hynny, gan fod angen eu portffolio corfforaethol arnynt i'w cynorthwyo nhw i gyflawni'r gorchwyl a roddwyd iddynt gan Lywodraeth Cymru a Llywodraeth y DU. Un o'n heriau yw sicrhau bod cydbwysedd priodol rhwng gweithgarwch Cymraeg a Saesneg.

Mae ein cyllid craidd yn ein cynorthwyo ni i gyflogi cerddorfa a chorws llawn amser, sydd, ynghyd â'r swyddogaethau technegol amrywiol, yn galluogi i'n hoperâu graddfa fawr fod o'r radd flaenaf. Cefnogir yr incwm cyhoeddus hwn gan incwm o werthiannau tocynnau (swyddfa docynnau), codi arian, a rhywfaint o weithgarwch masnachol, yn cynnwys teithio rhyngwladol.

Gyda pherfformiadau byw dan do yn amhosib yn ystod 2020 -21, bu gostyngiad sylweddol mewn gwariant teithio a llety ar draws mwyafrif y flwyddyn, a dyma'r ffactor allweddol a gyfrannodd at y gwarged gweithredu am y flwyddyn honno.

Gyda'r sefyllfa Covid presennol mewn golwg, mae WNO yn ystyried y tymor 2022-23 fel un o drawsnewid, gan arwain at raglen fwy cyflawn ac aeddfed o 2023-24 ymlaen. Bydd y gwarged gweithredu a gynhyrchwyd yn 2020 -21 yn cael ei ddefnyddio i gefnogi gweithgareddau yn ystod y ddwy flynedd nesaf. Bydd yr amser hwn hefyd yn cael ei ddefnyddio i ddatblygu meddwl y sefydliad ymhellach am fodel gweithredu mwy effeithiol ac effeithlon, un sydd yn cyfuno perfformiadau'r prif lwyfan gyda'r gwaith a wnawn yn ein rhanbarthau hwb.

Cyn y cyfnod clo roedd ein gweithgarwch Rhaglenni ac Ymgysylltiad yn seiliedig ar ddod â gwaith i'r hybiau a sefydlu ein rhaglenni i bobl gymryd rhan ynddynt. Fel y dysgom drwy'r cyfnod clo, yn ein gweithgarwch digidol a'n gwaith prosiect (e.e. *A song for the Future*), mae creu rhaglenni lle rydym yn rhannu a chyfnewid syniadau â chyfranogwyr lleol yn ffordd llawer mwy cyfoethog a buddiol o weithio. Byddwn felly'n ailffocysu ein blaenoriaethau ar gyfer 2022-23 ymlaen, gan symud tuag at gydweithio'n weithredol a chreu gwaith gyda'n cymunedau strategol. Byddwn yn dyfeisio gwaith a gynhyrchir gan y grwpiau yr ydym yn gweithio â hwy, yn ogystal â gyda sefydliadau partner lleol ac elusennol, i greu profiadau celfyddydol ystyrlon sy'n cefnogi pobl o bob oed a chefndir i ymgysylltu a chreu opera.

Adroddiad Strategol (parhad)

Yn dilyn ein rhaglen gynhwysfawr o ymchwil ac ymgynghoriaeth gyda chymunedau ynghylch datblygiad “hybiau” WNO, bydd y Cwmni’n canolbwyntio yn gyntaf ar weithio â chymunedau yn y Wlad Ddu a Gogledd Cymru wrth barhau i gyflawni rhaglenni sy’n bodoli eisoes yn Southampton a Plymouth hyd at 2022/23. Bydd yr agwedd i’n gwaith ar gydweithrediad creadigol gyda chymunedau, cynulleidfaoedd, artistiaid a phartneriaid. Drwy’r cyfnod clo, rydym wedi cynnal trafodaethau rhagweithiol â darpar bartneriaid sydd wedi helpu i ffurfio ein dealltwriaeth o rai o’r cyfleoedd sydd ar gael yr hybiau.

Bydd ein rhaglen Hybiau wedi’i hysbrydoli gan straeon, themâu a chynnwys ein cynyrchiadau teithio, ond bydd gan ein cymunedau y lle i fynd amdani gyda’u syniadau ac i greu straeon y maent yn awyddus i’w hadrodd o’u profiadau eu hunain, eu cefndiroedd eu hunain a’u cymunedau eu hunain, sydd yna’n datblygu eu creadigrwydd, sgiliau a’u perthynas â WNO.

Ffactorau Allanol

Cyhoeddodd Sefydliad Iechyd y Byd ar 11 Mawrth 2020 bod cychwyn y coronafeirws (Covid-19) yn bandemig byd-eang a dilynwyd y cyhoeddiad hwn yn fuan ar 16 Mawrth 2020 gan bob lleoliad ledled y DU yn cael eu cau ar unwaith. Arweiniodd hyn at chwe wythnos olaf y daith Wanwyn 2020 yn cael eu canslo yn ogystal ag unrhyw ymarferion ar gyfer taith yr Haf yn cael eu cwtogi ac yna’r daith gyfan yn cael ei chanslo yn dilyn sefydlu’r mesurau ymbellhau cymdeithasol. Roedd parhad y pandemig drwy gydol misoedd yr haf ac i’r flwyddyn academaidd 2020/21 wedi arwain at deithiau’r Hydref a Gwanwyn 2020/21 yn cael eu canslo.

Dechreuodd perfformiadau byw awyr agored yn Haf 2021 gyda *Alice’s Adventures in Wonderland* ar dir Dyffryn Gardens, eiddo’r Ymddiriedolaeth Genedlaethol y tu allan i Gaerdydd.

Ail-ddechreuodd perfformiadau byw operatig dan do yn Hydref 2021 gyda llwyfannu *The Barber of Seville* gan Rossini a chynhyrchiad newydd o *Madam Butterfly* gan Puccini.

Dengys dangosyddion cynnar fod cynulleidfaoedd yn dychwelyd i theatrau yn fwy pwyllog nag a obeithiwyd, ac mae WNO yn wynebu’r posibilrwydd o incwm a enillir yn methu â chyrraedd ei dargedau cyllidebol yn y misoedd nesaf, er i’r targedau hynny gael eu gostwng eu hunain o’r lefelau disgwyliedig arferol.

Rheoli Risg

Adolygir cofrestr risg strategol y sefydliad ddwywaith y flwyddyn gan yr Uwch Dîm Rheoli. Fe’i hadolygir ddwywaith y flwyddyn hefyd gan y Pwyllgor Archwilio a Risg ac yn flynyddol gan y Bwrdd Ymddiriedolwyr.

Mae’r gofrestr risg strategol yn categoreiddio’r risg sefydliadol i 5 categori, heb unrhyw drefn blaenoriaeth, fel a ganlyn:

- Ariannol
- Gweithredol
- Enw da
- Strategol
- Cyfreithiol a Llywodraethu

Gellir dod o hyd i fanylion yr holl fesurau lliniaru a risgiau strategol o fewn yr adran Adroddiad Strategol ar dudalen 13.

Adroddiad Strategol (parhad)

Gall yr ymddiriedolwyr gadarnhau na fu unrhyw Ddigwyddiadau Difrifol adroddadwy yn ystod y cyfnod hwn a'u bod yn ymwybodol o'r canllawiau adnewyddedig a roddwyd gan y Comisiwn Elusennol ar ddiogelu, llywodraethu, ymdrin â chwynion, ymgysylltiad staff a hyder y cyhoedd mewn elusennau.

Newid Dirnadaeth y Cyhoedd

Mae WNO yn cydnabod bod gan y byd opera broblem dirnadaeth y maent yn mynd i'r afael â hi mewn sawl ffordd. Dechreuodd WNO ar bartneriaeth pum mlynedd gyda Chyngor Ffoaduriaid Cymru yn 2018/19. Ein nod yw datblygu prosiectau ar y cyd gyda sefydliadau partner ffoaduriaid a cheiswyr lloches lleol; creu cyfleoedd newydd i gerddorion ac artistiaid yn y gymuned hon i ddatblygu ac arddangos eu gwaith; a chreu gwaith sy'n cynrychioli'n gyfan gwbl y cymunedau amrywiol yr ydym ni'n eu gwasanaethu.

Fel sefydliad celfyddydol cenedlaethol sy'n ymateb i her y normal newydd ond sy'n dal i fethu â chyflawni gwaith byw mewn theatrau, mae Opera Cenedlaethol Cymru yn teimlo'n fwy brwd nag erioed bod dod ag artistiaid a syniadau at ei gilydd drwy ryddid mynegiant, yn ei helpu i wneud synnwyr o fyd ansefydlog. Mae 'Creu Newid' yn sgwrs artistig o'r math hwn, lle mae awduron, cyfansoddwyr, cantorion a cherddorion, yn dathlu rôl celf i ail-ddychmygu dyfodol o newid cymdeithasol parhaol.

Roedd *A Song for the Future,* a gynhyrchwyd ar y cyd o bell yn ystod y cyfnod clo, yn nodi ail bartneriaeth Opera Cenedlaethol Cymru gydag Oasis Caerdydd. Cafodd yr opera newydd sbon hon ei chreu ar y cyd gan y Cyfansoddwr, Boff Whalley, yr awdur, Sarah Woods a chwe awdur a cherddor (sydd hefyd yn perfformio) sydd wedi ceisio lloches yn y DU. Mae'n opera am anghydraddoldeb, ynghylch sut mae'n teimlo i fod yn rhywun o'r tu allan. Mae'n alwad i weithredu dros yr angenrheidrwydd i ailgasglu, ac ail greu'r cysylltiadau rhyngom er mwyn dod at ein gilydd.

Gwyddom, drwy ein helfennau amrywiol o waith ymgysylltu, bod pobl yn gallu ymgysylltu â'r gelfyddyd yn llwyr ac yn rhwydd pan gânt eu cyflwyno iddi drwy ffyrdd sy'n berthnasol iddynt. Felly rydym wedi rhoi buddsoddiad cynyddol i'n rhaglenni a'n gwaith ymgysylltu, ac rydym wedi cytuno â Chyngor Celfyddydau Lloegr y byddwn yn ehangu ein rhaglen i dair ardal 'hwb' allweddol yn Lloegr - Gorllewin Canolbarth Lloegr ac yn benodol y Wlad ddu, Plymouth a Southampton.

. Mae opera a cherddoriaeth glasurol yn rhai o'r adnoddau gorau sydd ar gael i gynnau dychymyg a chreadigrwydd mewn pobl ifanc, ac maent yn gatalyddion ar gyfer dysgu diddorol yn yr ystafell ddosbarth. Mae WNO yn cynnig ystod o adnoddau i gefnogi athrawon ac addysgwyr, yn ogystal â gweithdai canu, cerddoriaeth a digidol (mewn VR/AR ac animeiddiad digidol) mewn ysgolion. Mae gweithdai yn cael eu harwain gan ein cantorion opera proffesiynol, chwaraewyr cerddorfaol ac animateurs, a gall bob un gael eu haddasu ar gyfer ysgolion neu anghenion SEND o Gyfnod Allweddol 1 i 4.

Gwnaethom barhau i ddatblygu ein gwaith iechyd a llesiant, gan ddarparu sesiynau 'Dewch i Ganu' wythnosol yn Ysbyty Athrofaol Cymru a'n dangosiadau sinema rheolaidd sy'n ystyriol o ddementia gyda Theatr Colwyn a Pontio. Yn ogystal, bu i ni roi ein prosiect newydd, Cysur, dan brawf yn Abertawe, prosiect celfyddydau creadigol rhyng-genedlaethol wedi'i ddylunio i godi ymwybyddiaeth pobl ifanc o ddementia a darparu lle i'r rheiny sydd wedi'u heffeithio gan ddementia gael treulio amser gwerthfawr gyda chyfeillion a theulu drwy gân.

Adroddiad Strategol (parhad)

Cynhyrchu Incwm

Rydym yn parhau i geisio cynyddu ein ffynonellau masnachol o incwm fel rhan o'n strategaeth ariannol i ddod yn fyw cynaliadwy drwy ddibynnu llai ar arian cyhoeddus; fodd bynnag mae'r pandemig gweld yr angen i adolygu'r amserlen ar gyfer y cynlluniau hyn.

Roedd cyfanswm y rhoddion a chymynroddion yn £1.05 miliwn am y flwyddyn, o'i gymharu â £2.4 miliwn yn 2018/19 ac rydym yn ddiolchgar am haelioni ein rhoddwyr sylweddol a'r Ymddiriedolaethau a Sefydliadau sy'n cefnogi'n gwaith.

Rydym yn parhau i godi incwm Masnachol drwy Wasanaethau Theatrig Caerdydd (CTS) er i'w gweithgareddau hwythau hefyd gael eu lleihau'n sylweddol o ganlyniad i gau'r theatrau a lleoliadau eraill. Mae llogi setiau hefyd yn cynhyrchu rhywfaint o incwm er bod hyn wrth gwrs yn eithaf anrhagweladwy.

Capasiti a Diwylliant Cyfundrefnol

Er mwyn dod yn sefydliad mwy effeithlon ac effeithiol, mae angen i'r Cwmni wneud newidiadau sylweddol i'w weithrediad. Mae nifer o ffrydiau gweithgarwch ar y gwell i sicrhau newid:

Mae system gynllunio integredig newydd yn cael ei gweithredu, gyda'r bwriad o ymestyn ein gorwel cynllunio a dod â'r holl elfennau sydd eu hangen i gynllunio a chyflawni'r gweithgareddau i gyd at ei gilydd mewn un lle. Bydd y system hon a'r newidiadau cysylltiedig sydd ar waith yn ffurfio asgwrn cefn y gweithrediad yn y dyfodol.

Bu WNO yn datblygu prosesau AD mwy proffesiynol dros y blynyddoedd diwethaf, a phenderfynwyd ar system AD a chyflogres integredig newydd yn ystod 2019/20 a dechreuwyd ei gweithrediad yn 2020/21.

Mae WNO yn cydnabod tri undeb llafur: mae angen i ni adolygu ein cytundebau cyfunol â nhw wrth i'r sefydliad edrych ar ffyrdd o ddod yn fwy effeithlon ac effeithiol wrth ddefnyddio eu hased fwyaf, ei bobl. Mae'r cyfnod clo wedi arwain at ail-werthuso'r ffordd rydym yn darparu'n gwaith, y ffordd allai ein gwaith gael ei ddarparu yn y dyfodol a'r ffordd orau o unioni'n pobl â'r ddarpariaeth o'r canlyniadau rydym yn awyddus i'w cyflawni.

Mae cynyddu amrywiaeth ein gweithlu yn fater pwysig y mae angen i ni weithio arno. Sefydlom waelodlin yn ystod 2018/19 gydag arolwg amrywiaeth cyflym, a ddangosodd nid yn unig bod gennym weithlu sy'n hŷn o lawer na unrhyw Sefydliad Portffolio Cenedlaethol Cyngor Celfyddydau Lloegr arall, ond sydd hefyd yn llai amrywiol na nifer ohonynt.

Cyllid

Cafodd pandemig parhaus Covid-19 effaith sylweddol ar gyllid y sefydliad, yn 2019/20 a 2020/21. Mae cau holl theatrau'r DU a'r cyfyngiadau ar berfformiadau awyr agored wedi croesi dwy flynedd ariannol, felly dylai cymariaethau â 2018/19, sef y flwyddyn gyflawn ddiwethaf cyn y pandemig Covid-19, gael eu trin yn ofalus gan fod graddfa'r gweithrediadau wedi eu lleihau'n sylweddol. Fel cwmni opera teithiol yn hytrach na pherchennog a gweithredwr lleoliad, cafodd WNO ei warchod rhag yr effaith ariannol uniongyrchol pan gaewyd lleoliadau, ac mae'r lefel o gyllid grant a dderbyniwyd gan Gyngor Celfyddydau Cymru a Chyngor Celfyddydau Lloegr wedi'n galluogi ni i gefnogi'n pobl drwy'r cyfnod heriol hwn.

Mae'r ansicrwydd ynghylch pryd bydd lleoliadau'n cael ailagor wedi codi'r angen am fodelu sawl senario i ymdrin ag amrywiaeth o opsiynau, a bydd y gwaith modelu hwn yn parhau wrth i'r ansicrwydd fodoli.

Adroddiad Strategol (parhad)

Bwrdd

Roedd yn fwriad gan Fwrdd WNO i gyfarfod chwe gwaith yn ystod 2020/21, ond fel y flwyddyn flaenorol, cynyddwyd y nifer o gyfarfodydd a chyfarfu'r Bwrdd yn fwy aml ers dechrau Covid-19 er mwyn ystyried goblygiadau'r sefyllfa newidiol. Yng Ngorffennaf 2017 comisiynodd y Bwrdd Archwiliad Sgiliau ac Amrywiaeth, a adroddodd ym Medi 2017, ac Adolygiad Effeithiolrwydd Bwrdd, a adroddodd yn Rhagfyr 2017. Dangosodd yr Archwiliad Sgiliau bod bylchau mewn arbenigedd opera, cynulleidfaoedd/digidol a chodi arian. Dangosodd yr Archwiliad Amrywiaeth bod y Bwrdd WNO yn brin o ymddiriedolwyr benywaidd, unigolion o gefndiroedd amrywiol a phobl anabl.

Yn Chwefror 2019, penodwyd tri ymddiriedolwr newydd a gyflawnodd y rolau arbenigedd opera a chynulleidfaoedd/digidol. Penodwyd chwe ymddiriedolwr arall yn Hydref 2019, gydag un ymddiswyddiad ar ddiwedd y trydydd tymor. Gellir dod o hyd i fanylion yr adroddiad hwn yn nodyn y Cyfarwyddwyr a Swyddogion ar dudalen 56 Gwnaed bob penodiad yn dilyn proses recriwtio a dethol agored a thryloyw, a oedd yn cynnwys defnyddio arbenigwyr hysbysebu, recriwtio a dethol.

.

Is-gwmnïau

Mae gan WNO ddau is-gwmni y mae'n llwyr berchen arnynt. Ceir manylion am y ddau yn nodyn 18.

Sefydlwyd **Gwasanaethau Theatraidd Caerdydd Cyfyngedig** fel gweithdy mewnol ar gyfer WNO yn 1984 enw da am adeiladu golygfeydd o ansawdd eithriadol ar gyfer rhai o gwmnïau celfyddydau perfformio, atyniadau ymwelwyr ac arddangosfeydd mwyaf blaenllaw y byd.

Yn ystod 2020/21 darparodd Gwasanaethau Theatraidd Caerdydd wasanaethau ar gyfer sawl gwahanol sefydliad yn cynnwys:

Cwmni Theatr Almeida, ATG Productions Ltd, Bay Productions, Cameron Mackintosh, Chicago Tour Ltd, Ymddiriedolaeth Dinas Diwylliant Coventry, Cromwell Productions Ltd, Donmar Warehouse Projects Ltd, Opera Cenedlaethol Lloegr, Gŵyl Opera Glyndebourne, Gŵyl Grange, GPO Productions Ltd, MM! The Party Ltd, Mountview Academy of Theatre Arts, Theatr Genedlaethol Cymru, Yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol, Opera North, Rebel X Ltd, Tŷ Opera Brenhinol, Runaway 222 Show Ltd, Opera'r Alban, Teen Angel Productions Limited, Opera Cenedlaethol Cymru.

Sefydlwyd **Cynyrchiadau WNO Cyfyngedig** yn 2014 i greu a darparu cynyrchiadau theatraidd ar gyfer cwmnïau Grŵp Opera Cenedlaethol Cymru.

Adroddiad Strategol (parhad)

Budd cyhoeddus

Mae buddion cyhoeddus Opera Cenedlaethol Cymru'n dod o dan ei weledigaeth a gwerthoedd fel a welir ar dudalen 2.

Mae'r cyfarwyddwyr wedi ystyried canllawiau'r Comisiwn Elusennol ar fuddion cyhoeddus wrth adolygu nodau ac amcanion y Cwmni ac wrth gynllunio gweithgareddau yn y dyfodol. Yn benodol, mae'r cyfarwyddwyr wedi ystyried sut fydd y gweithgareddau a gynlluniwyd yn cyfrannu at nodau ac amcanion y Cwmni.

Cynllunnir ein gweithgareddau cyn y flwyddyn yr adroddir arni, ac o ddechrau'r cyfnod cynllunio rhoddir ystyriaeth i fuddion cyhoeddus tebygol y gweithgareddau hynny, a'r ffordd y maent yn cyflawni cenhadaeth y Cwmni. Ceir manylion am y gweithgareddau a gyflawnir, yn cynnwys gweithgareddau a anelir at annog grwpiau cynulleidfa penodol, eu gweld yn adolygiad elfen 1 o'r perfformiad busnes dan yr adran Cynnwys a Chyflwyniad Artistig.

Mae aelod o staff ar gael ym mhob un o'n perfformiadau a digwyddiadau er mwyn ymateb i faterion sy'n ymwneud â'r cyfranogwr neu'r gynulleidfa. Anogir adborth a chyfranogiad gan y gynulleidfa yn ein rhaglen, drwy arolygon, drwy ein gwefan a thrwy ein gweithgareddau y tu allan i'r prif gynyrchiadau.

Mae plant a phobl ifanc yn cymryd rhan mewn llawer o'n cynyrchiadau a gweithgareddau; mae ein holl brosiectau sy'n ymwneud â phobl ifanc yn cael eu cynnal gan weithwyr ac artistiaid proffesiynol addas.

Ein nod yw bod o fudd i'r cyhoedd ehangaf posib; i annog cynulleidfaoedd a chyfranogwyr, gan sicrhau ein bod yn perfformio mewn theatrau hygyrch ym mhrif drefi a dinasoedd Cymru a Lloegr. Mae ein hadran Ieuenctid a Chymuned yn annog cynulleidfaoedd drwy weithgareddau mewn cymunedau ac ysgolion. Mae ein hallbwn marchnata a'n gwefan yn annog cynulleidfaoedd o bob cefndir ac mae ein polisi prisio yn seiliedig ar ymrwymiad i fforddiadwyedd lle bynnag yr ydym yn perfformio, drwy brisiau fforddiadwy i berfformiadau opera a gweithgareddau am ddim.

Cynaliadwyedd amgylcheddol

Mae'r Cwmni'n monitro ei ddefnydd o ynni ac effaith amgylcheddol a chaiff ei gynyrchiadau a setiau eu hailgylchu'n helaeth. Mae gan y Cwmni gymhellion ar waith i staff leihau eu heffaith amgylcheddol wrth deithio ac anogir y defnydd o drenau lle pryd bynnag fo'n bosib. Cyfrannodd hefyd tuag at *Lyfr Gwyrdd y Theatr,* menter ar draws y diwydiant i leihau ôl troed carbon y sector celfyddydau perfformio.

Yr Iaith Gymraeg

Mae Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 2) ('y Rheoliadau) yn nodi safonau darpariaeth gwasanaethau; safonau llunio polisïau; safonau gweithredol; a safonau cadw cofnodion.

Mae Opera Cenedlaethol Cymru yn un o 32 sefydliad y mae'r Rheoliadau yn benodol berthnasol iddo ac felly cydymffurfiodd y sefydliad yn llawn â'r Safonau ers diwedd Gorffennaf 2017.

Adroddiad Strategol (parhad)

Adolygiad Ariannol

Dangosir Datganiad Cyfunol o Weithgareddau Ariannol ar gyfer y Grŵp a'i is-gwmnïau ar dudalen 23.

Ar y cyfan mae gweithgareddau'r Grŵp wedi arwain at £2,602,000 o ffynonellau incwm net (2020 - £1,436,000 o ffynonellau treuliau).

Incwm

Bu gostyngiad yng nghyfanswm y ffynonellau incwm o £2,085,000 (13%) i £13,731,000 (2020 – £15,816,000) yn bennaf oherwydd y gostyngiad yn incwm y swyddfa docynnau o ganlyniad i'r ffaith bod y theatrau wedi cau drwy gydol y flwyddyn ariannol.

Gwariant

Gwelwyd gostyngiad yn y gwariant cyffredinol eleni o £6,214,000 (13%) i £11,933,000 (2020 – £18,147,000). Roedd y gostyngiad hwn o ganlyniad i'r ffaith bod y theatrau wedi cau drwy gydol y flwyddyn a arweiniodd at ostyngiad o £5,880,000 yng ngwariant opera'r brif raddfa.

Gwelwyd gostyngiad o £6,399,000 (38%) yng ngwariant gweithgareddau elusennol ac mae bellach yn cyfrif am 87% o'r holl wariant (2020 – 93%).

Is-gwmnïau

Mae **Gwasanaethau Theatraidd Caerdydd Cyfyngedig** yn galluogi WNO i gynnal ei gyfleusterau cynhyrchu setiau rhagorol ei hun ac mae'n parhau i adeiladu setiau i nifer o gleientiaid eraill. Gwnaeth yr is-gwmni golledion ar ôl treth o £122,000 (2020- colledion o £21,000) yn ystod y flwyddyn ar ôl cyfrannu cyfran briodol o gostau safle a gorbenion i WNO. O ganlyniad i natur eithriadol y flwyddyn, pan oedd theatrau'r DU ar gau a'r galw am gynhyrchu setiau wedi gostwng yn sylweddol, cytunodd Bwrdd WNO i barhau i gefnogi'r is-gwmni wrth i'r sector adfer.

Sefydlwyd **Cynyrchiadau WNO Cyfyngedig** yn 2014 er mwyn creu a darparu cynyrchiadau theatraidd ar gyfer y Grŵp.

Ceir manylion am y ddau is-gwmni yn nodyn 18.

Asedau sefydlog, buddsoddiadau ac arian parod

Roedd yr asedau sefydlog a brynwyd yn ystod y flwyddyn yn cyfateb i £57,000 (2020- £206,000) yn cynnwys amnewid cerbydau, cyfrifiaduron a chyfarpar goleuo.

Ar ddiwedd y flwyddyn, ar ôl buddsoddi'r arian a nodwyd uchod, roedd gan y grŵp £6,517,000 o arian parod yn y banc (2020 – £2,908,000) yn cynnwys cronfa cynhyrchu o £2,002,000 (2020 – £1,155,000).

Mae'r Grŵp yn cadw ei arian parod ym manciau clirio mwyaf y DU. Mae'r Pwyllgor Buddsoddi'n adolygu trefniadau bancio a pholisi buddsoddi'r Grŵp yn rheolaidd ac ym Mai 2014 buddsoddodd £2,332,000 o gronfeydd sy'n cael eu cadw am y tymor hir (dros dair blynedd) mewn portffolio buddsoddiad, ar gyfer y flwyddyn. Ar gyfer y flwyddyn hyd at 31 Awst 2021 gwnaed enillion ar incwm o 2.9% o'r portffolio sydd yn unol â'r targed incwm o 2.8% i 3.5% y flwyddyn. Dosberthir y buddsoddiadau hyn, sy'n fuddsoddiadau a gwarantau a fasnachir yn agored, fel buddsoddiadau asedau sefydlog gyda gwerth marchnad o £3,121,000 ar ddiwedd y flwyddyn (2019 - £2,628,000) (gweler nodyn 7b).

Adroddiad Strategol (parhad)

Pensiwn

Cyfrannodd cyflogeion y Grŵp at gynllun pensiwn cyfraniad diffiniedig; nid oedd cynllun buddion diffiniedig y Grŵp yn agored i ymgeiswyr newydd a chroniadau'r dyfodol ar 5 Ebrill 2009 ond mae'n parhau i gael ei gynnal gan yr ymddiriedolwyr ar gyfer ei bensiynwyr (gweler nodyn 17). Mae'r gwarged ar y cynllun buddion diffiniedig yn dod i gyfanswm o £1,015,000 ar 31 Awst 2021 (2020 –£1,145,000 o ddiffyg) gydag enillion actiwaraidd o £2,187,000 yn cael eu gweld yn y flwyddyn (2020 - £881,000 o enillion). Mae'r symudiadau hyn yn adlewyrchu'r newidiadau yng ngwerth yr asedau gwirioneddol a rhwymedigaethau amcangyfrifedig yn y cynllun, ac nad ydynt yn cynrychioli asedau neu rwymedigaethau net.

Rheoli risg

Mae'r Bwrdd yn cydnabod ei gyfrifoldebau cyfreithiol i ddarparu Datganiad Rheoli Risg blynyddol er mwyn dangos ei fod wedi rhoi ystyriaeth briodol i risgiau sylweddol yr elusen a'u bod yn fodlon â digonoldeb y systemau sydd wedi eu sefydlu i reoli'r risgiau hynny (Rheoliadau (Cyfrifon ac Adroddiadau) Elusennau 2008).

Dirprwyir awdurdod am adolygiad manwl i'r Pwyllgor Archwilio a Risg, sy'n cwrdd bob chwarter. Mae'r Pwyllgor yn cynnwys dau Ymddiriedolwr Bwrdd, dau aelod allanol sydd â gwybodaeth/profiad arbenigol a hefyd yn bresennol bydd y Cyfarwyddwr Cyffredinol a'r Cyfarwyddwr Cyllid a Chadeirydd yr Ymddiriedolwyr fel aelod Ex-Officio. Gwneir canfyddiadau ac argymhellion i'r Bwrdd Ymddiriedolwyr cyflawn, ynghyd â chrynodeb o'r gofrestr risg.

Mae'r bwrdd yn ystyried risg fel cyfleoedd/ansicrwydd a all effeithio ar ei allu i gyflawni ei weledigaeth/cenhadaeth/strategaeth neu a allai beryglu cydymffurfiad WNO â gofynion cyfreithiol a rheoleiddiol.

Drwy weithredu dull penodol, nod y Bwrdd yw asesu a phennu ei awydd ei hun i'r risg a nodwyd, sy'n galluogi'r tîm gweithredol i'w rheoli'n briodol. Er enghraifft a yw'r Bwrdd yn:

- wrth-risg, lle mae osgoi'r risg yn amcan sefydliadol allweddol;
- cytbwys o ran risg, lle mae'r bwrdd yn ffafrio opsiynau darpariaeth sydd â lefel isel o risg cynhenid/sydd efallai â photensial cyfyngedig i fod yn wobrwyol neu;
- ceisio risg lle mae'r bwrdd efallai'n awyddus i fod yn arloesol ac felly'n barod i ddewis opsiynau sy'n cynnig gwobrwyon uwch o bosib (er bod mwy o risg cynhenid iddynt).

Wrth adnabod ac asesu risg, mae WNO yn edrych ar ffactorau mewnol ac allanol a all effeithio ar ei amcanion strategol, yn ogystal â'i sefyllfa ariannol. Yn ogystal, mae yna ddangosyddion allweddol blaenllaw ac ymlusgol, a all ddylanwadu ar ei allu i dros neu dan gyflawni ei nodau. Mae'r ardaloedd risg wedi'u halinio i amcanion strategol y sefydliad ac wedi'u categoreiddio i'r canlynol:

a) Ariannol (e.e. colli incwm, rhwymedigaethau pensiwn, llif arian, cronfeydd)
b) Gweithredol (e.e. sgiliau staff/llesiant/cytundebau cyfunol, adnoddau, parhad busnes)
c) Enw da (ansawdd artistig, cytundebau partner)
d) Strategol (e.e. hinsawdd economaidd, polisi'r llywodraeth)

Mae'r sefydliad hefyd yn ystyriol o risgiau sylweddol posib eraill, sy'n seilio a chroesi bob un o'r uchod:

e) Cyfreithiol (e.e. tor-amod Iechyd a Diogelwch, cyfrifoldebau cyfreithiol/rheolaethol, tor-ymddiriedaeth)
f) Llywodraethu (e.e. mesurau rheoli sefydliadol, sgiliau ymddiriedolwyr, gwrthdaro buddiannau)

Adroddiad Strategol (parhad)

Mae'r Bwrdd yn cydnabod bod risgiau'n codi a gostwng, yn dibynnu ar ffactorau allanol a mewnol. Felly, mae'r gwaith o reoli'r risgiau hyn yn broses ddeinamig sy'n gofyn am adolygiad rheolaidd. Mae agwedd y sefydliad tuag at reoli risg yn amlochrog, yn dibynnu ar y math o risg ac mae'n cynnwys:

- atal y gweithgaredd er mwyn osgoi'r risg yn gyfan gwbl
- lliniaru'r risg i gyrraedd y safon orau posib o fesurau rheoli
- trosglwyddo'r canlyniadau ariannol i yswirwyr neu gwmnïau allanol
- derbyn bod y risg yn anochel.

Cronfeydd wrth gefn

Ar 31 Awst 2021 roedd gan y Grŵp gyfanswm ariannol o £11,000,000 (2020 - £6,211,000); o'r cyfanswm hwn roedd £2,624,000 yn cael ei ddosbarthu fel cronfeydd cyfyngedig neu waddol (2020 - £1,959,000) gan adael cyfanswm o £8,376,000 fel cronfeydd anghyfyngedig (2020 - £4,252,000).

Mae'r Grŵp wedi gosod isafswm o £2,500,000 mewn cronfeydd wrth gefn rhydd. Mae hyn yn cynnig rhwyd ddiogelwch tymor byr i'r Grŵp os bydd diffygion na ragwelwyd mewn incwm ac mae'n seiliedig ar asesiad risg o holl ffynonellau incwm y Grŵp. Ystyrir y lefel hon o gronfeydd wrth gefn gan y Bwrdd fel lefel dderbyniol addas o gronfeydd rhydd i ddarparu ar gyfer sefydlogrwydd y Grŵp.

Gwelir y cyfrifiad o gronfeydd wrth gefn rhydd isod a dengys £3,276,000 o'r cronfeydd hyn (2020 - £1,577,000); mae gweddill y cronfeydd wrth gefn anghyfyngedig wedi'u dynodi er mwyn cefnogi gwaith cynllunio ar gyfer ein hallbwn artistig mewn blynyddoedd i ddod ac i alluogi newid strategol. Arweiniodd yr angen parhaus i gau lleoliadau yn ystod 2020/21 at ostyngiad mewn costau'n gysylltiedig â theithio a alluogodd i'r Cronfeydd Wrth Gefn Rhydd gael eu hailadeiladu.

Yn unol â chanllawiau gan y Comisiwn Elusennau, mae'r Bwrdd wedi ystyried effaith y diffyg yn y cronfeydd pensiwn ar gronfeydd wrth gefn y Grŵp ac wedi dod i'r canlyniad y dylai'r Grŵp allu gwneud darpariaeth ddigonol o'i weithrediadau yn y dyfodol i ddarparu ar gyfer rhwymedigaethau pensiwn wrth iddynt ddod yn daladwy.

Cronfeydd wrth gefn rhydd

Mae hyn yn cyfeirio at gronfeydd wrth gefn rhydd y Grŵp a gyfrifir yn ôl cyfarwyddyd SORP fel a ganlyn:

Ar 31 Awst	2021 £'000	2020 £'000
Cyfanswm y cronfeydd anghyfyngedig	**8,376**	**4,252**
Ac eithrio'r cronfeydd dynodedig - cronfa ailstrwythuro (Nodyn 13)	(437)	(437)
Ac eithrio'r cronfeydd dynodedig – cronfa cynhyrchu (Nodyn 13)	(2,002)	(1,155)
Ac eithrio'r cronfeydd dynodedig – incwm CJRS (Nodyn 13)	-	(504)
Asedau llai sefydlog	(1,646)	(1,724)
Ac eithrio'r cronfa bensiwn wrth gefn	(1,015)	1,145
Cronfeydd wrth gefn rhydd	**3,276**	**1,577**

Adroddiad y Cyfarwyddwyr

Llywodraethu a Rheolaeth

Mae’r Cwmni’n elusen gofrestredig sydd wedi’i hymgorffori fel Cwmni Cyfyngedig drwy Warant heb gyfalaf cyfranddaliadau (Gweler nodyn 12).

Dangosir y manylion gweinyddol a chyfeirnod y Cwmni ar dudalen 55, a cheir manylion Cyfarwyddwyr y Cwmni, sydd hefyd yn aelodau ac ymddiriedolwyr elusennol iddo, ar dudalen 56.

Llywodraethu

Fel sy’n ofynnol gan Erthyglau Cymdeithasu'r Cwmni, penodir y cyfarwyddwyr gan aelodau’r Cwmni yng nghyfarfod cyffredinol blynyddol y Cwmni, yn dilyn enwebiad gan yr aelod. Mae aelodaeth y Bwrdd yn deillio o Gymru, Llundain a rhanbarthau Lloegr. Rhyngddynt mae’r cyfarwyddwyr yn meddu ar ystod o arbenigedd, sgiliau a phrofiad sy’n angenrheidiol i ymgymryd â’r cylch gwaith llawn o gyfrifoldebau’r Bwrdd.

Mae bob cyfarwyddwr newydd yn mynd drwy broses cynefino â’r Grŵp yn ogystal â chyfarwyddyd i’w rôl a’i gyfrifoldebau fel ymddiriedolwr elusennol a chyfarwyddwr cwmni. Rhoddir copi o’r Cod Llywodraethu i bob cyfarwyddwr fel rhan o’r broses cynefino.

Mae'r Bwrdd yn gyfrifol am gymeradwyo polisïau, cynlluniau a threfniant cyffredinol.

Gall Cyfarwyddwyr ddisgwyl i wasanaethu am ddau dymor yn olynol yn y swydd ac maent yn gymwys i wasanaethu trydydd tymor os cymeradwyir hynny gan y Bwrdd, yn dilyn adolygiad gan y Pwyllgor Enwebiadau. Ystyrir estyniad i’r swydd tu hwnt i dri thymor o dan amgylchiadau eithriadol yn unig. Disgwylir i Gadeirydd y Grŵp wasanaethu am ddau dymor yn y swydd waeth beth yw cyfnod eu gwasanaeth fel cyfarwyddwr cyn eu penodiad, os yn berthnasol.

Rhestrir y cyfarwyddwyr a fu’n ddeiliaid y swydd yn ystod y flwyddyn a hyd at ddyddiad arwyddo’r Datganiadau Ariannol, yn yr adran sy’n dechrau ar dudalen 56.

Buddiannau cyfarwyddwyr

Nid oes gan gyfarwyddwyr fuddiannau yn y Grŵp na’r cyrff cysylltiedig a ddangosir yn nodyn 19 o’r Datganiadau Ariannol. Ni dderbyniodd y cyfarwyddwyr unrhyw gydnabyddiaeth ariannol fel cyfarwyddwyr yn y flwyddyn (2020 - £dim).

Uwch Dîm Rheoli

Mae’r Tîm Gweithredol yn cynnwys y Cyfarwyddwr Cyffredinol, ynghyd â’r Cyfarwyddwr Cerdd ac mae’r ddau’n adrodd yn uniongyrchol i’r Bwrdd.

Mae’r Uwch Dîm Rheoli yn cynnwys cyfarwyddwr adrannol gyda chyfrifoldeb am weinyddu artistig, corws a cherddorfa, ymgysylltiad a phartneriaethau, datblygiad, cyfathrebu a strategaeth, gweithrediadau technegol, pobl a diwylliant, marchnata a gwerthu, a chyllid. Mae’r tîm hwn yn adrodd i’r Cyfarwyddwr Cyffredinol.

Mae nodyn 4 yn cynnwys manylion y trefniadau mewn perthynas â chydnabyddiaeth ariannol yr Uwch Dîm Rheoli.

Cysylltiad cyflogwyr

Yn ystod y flwyddyn cynhaliwyd cyfarfodydd â gweithwyr a’u cynrychiolwyr er mwyn rhannu dealltwriaeth o berfformiad y Grŵp a’r ffactorau ariannol ac economaidd sy’n effeithio arno. Mae’r cyfarfodydd hyn yn galluogi’r Grŵp i ystyried barn y gweithwyr wrth wneud penderfyniadau sy’n debygol o effeithio ar eu buddiannau. Mae’r Grŵp hefyd yn parhau i fuddsoddi mewn hyfforddiant a datblygiad staff, ac mae’n gweithredu system arfarnu staff.

Adroddiad y Cyfarwyddwyr (parhad)

Cyfleoedd cyfartal ac amrywiaeth

Mae'r Grŵp yn ymrwymedig i bolisi cyfle cyfartal yn ei arferion cyflogaeth. Nid yw'r Grŵp yn berchen ar nac yn rheoli unrhyw un o'i leoliadau perfformio, ond mae'n monitro cyfleusterau ar gyfer cefnogwyr anabl ac yn annog y perchnogion theatr i wella cyfleusterau lle bo angen. Rhoddir ystyriaeth lawn i gyflogi a hyfforddi unigolion anabl fel y caniateir gan amodau'r gyflogaeth. Mae'n bolisi'r Cwmni i sicrhau fod cyflogaeth barhaus yn cael ei chynnig, lle bynnag y bo modd, i weithwyr sy'n dod yn anabl yn ystod eu cyflogaeth.

Ar hyn o bryd, mae'r Grŵp yn adolygu ei Bolisi Cydraddoldeb ac yn creu Cynllun Gweithredu Amrywiaeth newydd, cadarn a fydd yn symud y Grŵp ymlaen ym meysydd amrywiaeth artistig, gweithlu a chynulleidfa.

Digwyddiadau ôl-fantolen

Cadarnhaodd Sefydliad Iechyd y Byd ar 11 Mawrth 2020 bod cychwyn y coronafeirws (Covid-19) yn bandemig byd-eang. Arweiniodd hyn at lywodraethau ledled y byd yn rhoi sawl mesur ar waith er mwyn diogelu llesiant y boblogaeth. Y mwyaf o'r rhain o bersbectif WNO oedd y mesur i gau bob theatr o 16 Mawrth 2020 a arweiniodd at ganslo taith y Gwanwyn gyda chwe wythnos o'r daith yn weddill ac yn at daith yr Haf yn cael ei chanslo'n gyfan gwbl. Wrth i effaith y pandemig barhau i gynyddu canslwyd tymor yr Hydref 2020 a gynlluniwyd yn ogystal ac wrth i'r DU gyfan fynd dan glo unwaith yn rhagor yn Rhagfyr 2021 cafodd tymor y Gwanwyn 2021 hefyd ei thynnu oddi ar y rhaglen.

Er i berfformiadau gael eu canslo o flaen cynulleidfaoedd byw ac wrth i gerddorion a chantorion wynebu'r her o gadw pellter cymdeithasol wrth ymarfer llwyddodd y sefydliad i gynhyrchu nifer sylweddol o ddarnau o gynnwys digidol.

Mae'r Cwmni'n parhau i ddilyn canllawiau'r llywodraeth er mwyn diogelu ei bobl a phawb sy'n dod i gysylltiad ag e. Ein ffocws parhaus yw i: (i) Cyflawni ein amcanion elusennol, a (ii) Sicrhau llesiant a diogelwch ein staff. Gan ei bod yn parhau i fod yn annelwig ynglŷn â phryd caiff perfformiadau byw neu hyd yn oed ymarferion grŵp ailddechrau, mae'r Cwmni'n canolbwyntio ar ei allbwn digidol ac yn parhau i weithio drwy'r cyfrwng hwnnw cymaint ag y bo modd.

O ystyried amseriad diwedd y flwyddyn academaidd ystyrir y digwyddiadau hyn fel digwyddiadau ôl-fantolen na ellir eu newid, lle nad yw'n bosib amcangyfrif eu heffaith ariannol ar y datganiadau hyn.

Adroddiad y Cyfarwyddwyr (parhad)

Cafodd y digwyddiadau ôl-fantolen na ellir eu newid a ddigwyddodd o ganlyniadau ariannol y pandemig Covid-19 eu hystyried. Paratowyd rhagolygon llif arian a sawl senario ar gyfer y dyfodol ac mae Bwrdd y Cyfarwyddwyr yn ystyried bod ffynonellau arian parod digonol ar gyfer o leiaf y 12 mis nesaf o ddyddiad llofnodi'r datganiadau ariannol i reoli unrhyw ddirywiad rhagweladwy yn economi'r DU a byd-eang a chau'r rhan fwyaf o leoliadau, tan 2021.

Cwmni gweithredol

Mae'r cyfarwyddwyr wedi asesu gallu'r Cwmni i barhau fel cwmni gweithredol gan ystyried effeithiau ariannol Covid-19. Mae'r cyfarwyddwyr wedi ystyried sawl ffactor wrth ffurfio'u canlyniadau p'un a yw defnydd o'r sail cwmni gweithredol yn addas wrth baratoi'r datganiadau ariannol hyn yn cynnwys hylifedd, ffynonellau arian parod, rhwymedigaethau a'r cymorth sydd i'w gael gan wahanol fentrau'r llywodraeth yn cynnwys y Cynllun CJRS.

Fel sawl sefydliad, cafodd ein sefyllfa ariannol ei heffeithio gan effeithiau ariannol Covid-19, a bydd hynny'n parhau. Mae'r ffaith bod digwyddiadau wedi eu canslo, y llif o roddion yn arafu o bosib a dirywiad cyffredinol yn yr economi a'u heffaith ar incwm i gyd wedi eu cynnwys yn y modelu ariannol, a adolygwyd yn rheolaidd ers i gyfnod clo'r lleoliadau ddechrau.

Ar ôl asesu effaith senarios gostyngiad incwm posib, mae'r cyfarwyddwyr wedi casglu bod gan yr elusen ddisgwyliad rhesymol o ffynonellau digonol i allu parhau i weithredu am o leiaf 12 mis o ddyddiad llofnodi'r datganiadau ariannol ac maent wedi paratoi'r datganiadau ariannol fel cwmni gweithredol.

Archwiliwr

Mae bob unigolyn sy'n gyfarwyddwr ar ddyddiad cymeradwyo'r adroddiad hwn yn cadarnhau bod:

- hyd y gŵyr y cyfarwyddwr, nid oes gwybodaeth archwilio berthnasol nad yw archwiliwr y Cwmni yn ymwybodol ohoni; ac
- mae'r cyfarwyddwr wedi cymryd yr holl gamau y dylai ef/hi eu cymryd fel cyfarwyddwr i wneud ei hun yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol ac i sefydlu bod archwiliwr y Cwmni'n ymwybodol o'r wybodaeth honno.

Mae'r cadarnhad hwn wedi'i roi a dylai gael ei ddehongli yn unol â darpariaethau adran 418 o'r Ddeddf Cwmnïau 2006.

Bydd datrysiad i ail-benodi Azets Audit Services yn cael ei gynnig yn y Cyfarfod Cyffredinol Blynyddol nesaf.

Cymeradwywyd Adroddiad y Cyfarwyddwyr a'r Adroddiad Strategol gan Fwrdd y Cyfarwyddwyr ac fe'u llofnodwyd ar eu rhan gan:

Yvette Vaughan Jones, Cadeirydd

Dyddiad:

Datganiad o Gyfrifoldebau Ymddiriedolwyr

Mae'r ymddiriedolwyr (sydd hefyd yn gyfarwyddwyr Cwmni Dawns Cenedlaethol Cymru at ddibenion cyfraith cwmnïau) yn gyfrifol am baratoi Adroddiad yr Ymddiriedolwyr (gan ymgorffori'r adroddiad strategol ac adroddiad y cyfarwyddwyr) a'r datganiadau ariannol yn unol â'r gyfraith berthnasol a Safonau Cyfrifyddu'r Deyrnas Unedig, gan gynnwys Safon Adrodd Ariannol 102: Y Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon (Arferion Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig).

Mae cyfraith cwmnïau yn ei gwneud hi'n ofynnol i'r ymddiriedolwyr baratoi datganiadau ariannol ar gyfer bob blwyddyn ariannol sy'n rhoi golwg cywir a theg ar gyflwr materion y cwmni elusennol a grŵp yn cynnwys eu hincwm a gwariant ar gyfer y cyfnod hwnnw. Wrth baratoi'r datganiadau ariannol hyn, mae'n ofynnol i'r ymddiriedolwyr:

- ddewis polisïau cyfrifyddu addas a'u cymhwyso'n gyson;
- arsylwi ar y dulliau a'r egwyddorion yn SORP yr Elusennau;
- gwneud beirniadaethau ac amcangyfrifon cyfrifyddu sy'n rhesymol a darbodus;
- nodi a yw safonau cyfrifyddu priodol y DU wedi'u dilyn, yn amodol ar unrhyw wyriad o'r arfer yn cael eu datgelu a'u hegluro yn y datganiadau ariannol, a
- pharatoi datganiadau ariannol ar sail cwmni sy'n parhau oni bai ei bod yn amhriodol cymryd yn ganiataol y bydd y cwmni elusennol yn parhau mewn busnes.

Yr ymddiriedolwyr sy'n gyfrifol am gynnal cyfrifon priodol sy'n ddigonol i ddangos gyda manwl gywirdeb rhesymol sefyllfa ariannol y cwmni elusennol ar unrhyw bryd a'u galluogi i sicrhau bod y datganiadau ariannol yn cydymffurfio â Deddf Cwmnïau 2006. Maent hefyd yn gyfrifol am ddiogelu asedau'r cwmni elusennol a'r grŵp ac, felly, am gymryd camau rhesymol i atal a chanfod twyll ac anghysondebau eraill.

Hyd y gŵyr yr ymddiriedolwyr:

- nid oes gwybodaeth archwilio berthnasol nad yw archwilwyr y cwmni elusennol yn ymwybodol ohoni; ac
- mae'r ymddiriedolwyr wedi cymryd yr holl gamau y dylent eu cymryd i wneud eu hunain yn ymwybodol o unrhyw wybodaeth archwilio berthnasol a sefydlu bod archwilwyr yn ymwybodol o'r wybodaeth honno.

Mae'r ymddiriedolwyr yn gyfrifol am gynnal a chadw a gonestrwydd yr wybodaeth gorfforaethol ac ariannol a gynhwysir ar wefan y cwmni elusennol. Gall deddfwriaeth yn y Deyrnas Unedig sy'n rheoli gwaith paratoi a lledaenu datganiadau ariannol fod yn wahanol i ddeddfwriaethau awdurdodaethau eraill.

Yvette Vaughan Jones ar ran yr Ymddiriedolwyr.

Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol i Aelodau Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig

Barn

Rydym wedi archwilio datganiadau ariannol cwmni Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig (y 'rhiant-gwmni elusennol') a'i is-gwmnïau (y 'grŵp') ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Awst 2021 sy'n cynnwys y Datganiad o Weithgareddau Ariannol, y Fantolen gyfunol ac ar gyfer y rhiant-gwmni, y Datganiad cyfunol o Lifau Arian a'r nodiadau i'r datganiadau ariannol, gan gynnwys polisïau cyfrifyddu arwyddocaol. Mae'r fframwaith adrodd ariannol sydd wedi'i ddefnyddio wrth eu paratoi yn gyfraith berthnasol a Safonau Cyfrifyddu'r Deyrnas Unedig yn cynnwys Safon Adrodd Ariannol 102 Y Safon Adrodd Ariannol perthnasol i'r DU a Gweriniaeth Iwerddon (Arferion Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig).

Yn ein barn ni, mae'r datganiadau ariannol:

- yn rhoi darlun cywir a theg o gyflwr materion y grŵp a'r rhiant gwmni elusennol fel yr oeddynt ar 31 Awst 2021 a ffynonellau incwm a'r defnydd o adnoddau y grŵp, gan gynnwys ei incwm a'i wariant, ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben bryd hynny;
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol ag Arferion Cyfrifyddu a Dderbynnir yn Gyffredinol yn y Deyrnas Unedig; ac
- wedi'u paratoi'n briodol yn unol â gofynion Deddf Cwmnïau 2006.

Sail y farn

Cynaliasom ein harchwiliad yn unol â'r Safonau Archwilio Rhyngwladol (DU) (ISAs (DU)) a chyfraith berthnasol. Disgrifir ein cyfrifoldebau dan y safonau hynny ymhellach yn adran cyfrifoldebau'r archwilwyr am archwilio'r datganiadau ariannol ein hadroddiad. Rydym yn annibynnol oddi ar y grŵp a'r rhiant gwmni elusennol yn unol â'r gofynion moesegol sy'n berthnasol i'n harchwiliad o'r datganiadau ariannol yn y DU, gan gynnwys Safon Foesegol y FRC, ac rydym wedi cyflawni ein cyfrifoldebau moesegol eraill yn unol â'r gofynion hyn. Credwn fod y dystiolaeth archwilio yr ydym wedi'i chael yn ddigonol ac yn briodol i roi sail i'n barn.

Casgliadau yn ymwneud â chwmni sy'n parhau

Wrth archwilio'r datganiadau ariannol, daethom i'r casgliad fod defnydd yr ymddiriedolwyr o sail cyfrifyddu cwmni sy'n parhau wrth baratoi'r datganiadau ariannol yn briodol.

Yn seiliedig ar y gwaith yr ydym wedi'i wneud, nid ydym wedi nodi unrhyw ansicrwydd perthnasol sy'n ymwneud â digwyddiadau neu amodau a allai, yn unigol neu ar y cyd, fwrw amheuaeth sylweddol ar allu'r grŵp a'r rhiant gwmni elusennol i barhau fel cwmni sy'n parhau am gyfnod o ddeuddeng mis o leiaf o'r adeg yr awdurdodir y datganiadau ariannol i'w cyhoeddi.

Disgrifir ein cyfrifoldebau a chyfrifoldebau'r ymddiriedolwyr mewn perthynas â chwmni sy'n parhau yn adrannau perthnasol yr adroddiad hwn.

Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol i Aelodau Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig

Gwybodaeth arall

Mae'r wybodaeth arall yn cynnwys y wybodaeth a gynhwysir yn adroddiad blynyddol yr ymddiriedolwyr, ac eithrio'r datganiadau ariannol ac adroddiad ein harchwilydd arno. Mae’r ymddiriedolwyr yn gyfrifol am y wybodaeth arall a gynhwysir yn yr adroddiad blynyddol. Nid yw ein barn am y datganiadau ariannol yn cynnwys gwybodaeth arall ac, heblaw i'r graddau y nodir yn benodol yn ein hadroddiad, nid ydym yn mynegi unrhyw gasgliad ynglŷn â sicrwydd ar hynny. Ein cyfrifoldeb ni yw darllen y wybodaeth arall ac, wrth wneud hynny, ystyried a yw'r wybodaeth arall yn faterol anghyson â'r datganiadau ariannol neu wybodaeth a gafwyd yn ystod yr archwiliad, neu’n ymddangos fel ei bod wedi'i cham-ddatgan yn faterol fel arall. Os byddwn yn nodi anghysondebau materol o'r fath neu gamddatganiadau materol ymddangosiadol, mae'n ofynnol i ni benderfynu a yw hyn yn arwain at gamddatganiad materol yn y datganiadau ariannol eu hunain. Os, ar sail y gwaith yr ydym wedi'i wneud, byddwn yn dod i’r casgliad bod cam-ddatgan materol yn y wybodaeth arall hon, mae’n ofynnol i ni adrodd ar hynny.

Nid oes gennym ddim i'w adrodd mewn perthynas â hyn.

Barnau ar faterion eraill a godir yn Neddf Cwmnïau 2006

Yn ein barn ni, yn seiliedig ar y gwaith a wnaethpwyd yn ystod yr archwiliad:

- mae’r wybodaeth a roddwyd yn adroddiad yr ymddiriedolwyr (sy’n ymgorffori’r adroddiad strategol ac adroddiad y cyfarwyddwyr) ar gyfer y flwyddyn ariannol y paratowyd y datganiadau ariannol ar ei chyfer yn gyson â’r datganiadau ariannol; ac
- mae adroddiad yr ymddiriedolwyr (sy’n ymgorffori’r adroddiad strategol ac adroddiad y cyfarwyddwyr) wedi'i baratoi yn unol â'r gofynion cyfreithiol perthnasol.

Materion y mae'n ofynnol i ni adrodd arnynt drwy eithriad

Yng ngoleuni’r wybodaeth a’r ddealltwriaeth o'r grŵp a’r elusen a’i amgylchedd a gafwyd yn ystod yr archwiliad, nid ydym wedi canfod unrhyw gamddatganiadau materol yn adroddiad yr ymddiriedolwyr yn cynnwys yr Adroddiad Strategol.

Nid oes gennym ddim i’w adrodd yng nghyswllt y materion canlynol y mae Deddf Cwmnïau 2006 yn ei gwneud hi’n ofynnol i ni adrodd arnynt i chi os, yn ein barn ni:

- ni chadwyd cofnodion cyfrifyddu digonol gan y rhiant elusen ac ni dderbyniwyd datganiadau digonol ychwaith ar gyfer ein harchwiliad gan ganghennau na ymwelwyd â hwy gennym ni;
- nid yw datganiadau ariannol y rhiant elusen yn gyson â'r cofnodion a'r ffurflenni cyfrifyddu;
- ni wnaed datgeliadau penodol am gydnabyddiaeth ariannol ymddiriedolwyr a benodir gan y gyfraith; neu
- nid ydym wedi derbyn yr holl wybodaeth ac esboniadau sydd eu hangen arnom ar gyfer ein harchwiliad.

Cyfrifoldebau'r ymddiriedolwyr

Fel yr eglurir yn llawnach yn natganiad cyfrifoldebau’r ymddiriedolwyr, mae’r ymddiriedolwyr (sydd hefyd yn gyfarwyddwyr y rhiant gwmni elusennol at ddibenion cyfraith cwmnïau) gyfrifol am baratoi'r datganiadau ariannol ac am fod yn fodlon eu bod yn rhoi golwg cywir a theg, ac am reolaeth fewnol o'r fath ag y mae'r ymddiriedolwyr yn ei phennu'n hanfodol er mwyn gallu paratoi datganiadau ariannol sy'n rhydd rhag cam-ddatgan materol, boed hynny drwy dwyll neu gamgymeriad.

Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol i Aelodau Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig (parhad)

Wrth baratoi'r datganiadau ariannol, mae'r ymddiriedolwyr yn gyfrifol am asesu gallu'r grŵp a'r rhiant gwmni elusennol i barhau fel cwmni sy'n parhau, gan ddatgelu, fel sy'n berthnasol, materion sy'n ymwneud â chwmni sy'n parhau a defnyddio'r cyfrifon cwmni sy'n parhau oni bai bod yr ymddiriedolwyr naill ai'n bwriadu diddymu'r grŵp neu'r rhiant gwmni elusennol neu roi'r gorau i weithrediadau, neu os nad oes dewis realistig arall heblaw am wneud hynny.

Cyfrifoldebau'r archwilydd am yr archwiliad o'r datganiadau ariannol

Rydym wedi ein penodi'n archwilydd dan Ddeddf Cwmnïau 2006 ac yn adrodd yn unol â'r Ddeddf hon.

Ein hamcanion yw cael sicrwydd rhesymol ynghylch a yw'r datganiadau ariannol ar y cyfan yn rhydd rhag camddatganiad materol, boed hynny oherwydd twyll neu gamgymeriad, a chyhoeddi adroddiad yr archwilydd sy'n cynnwys ein barn. Mae sicrwydd rhesymol yn lefel uchel o sicrwydd ond nid yw'n gwarantu y bydd archwiliad a gynhelir yn unol â Safonau Archwilio Rhyngwladol (DU) bob amser yn canfod camddatganiad materol pan fo'n bodoli. Gall camddatganiadau ddeillio o dwyll neu wall, a chânt eu hystyried yn berthnasol os, yn unigol neu gyda'i gilydd, y gellid disgwyl yn rhesymol iddynt ddylanwadu ar benderfyniadau economaidd defnyddwyr a wneir ar sail y datganiadau ariannol hyn.

Ceir disgrifiad pellach o'n cyfrifoldebau ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol yn: https://www.frc.org.uk/Our-Work/Audit/Audit-and-assurance/Standards-and-guidance/Standards-and-guidance-for-auditors/Auditors-responsibilities-for-audit/Description-of-auditors-responsibilities-for-audit.aspx. Mae'r disgrifiad hwn yn ffurfio rhan o'n hadroddiad archwilydd.

Y graddau mae ein gweithdrefnau yn gallu adnabod afreoleidd-dra, yn cynnwys twyll

Mae afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll, yn enghreifftiau o ddiffyg cydymffurfiad gyda deddfau a rheoliadau. Rydym yn cynllunio gweithdrefnau yn unol â'n cyfrifoldebau, a amlinellir uchod ar wefan y Cyngor Adrodd Ariannol, er mwyn canfod camddatganiadau materol mewn perthynas ag afreoleidd-dra, gan gynnwys twyll.

Rydym yn casglu ac yn diweddaru ein dealltwriaeth o'r endid, ei weithgareddau, ei amgylchedd rheoli, a datblygiadau tebygol yn y dyfodol, yn cynnwys mewn perthynas â'r fframwaith rheoleiddiol perthnasol a'r ffordd mae'r endid yn cydymffurfio â'r fframwaith hwnnw. Yn seiliedig ar y ddealltwriaeth hon, rydym yn dynodi ac yn asesu'r risgiau o gamddatganiadau materol yn y datganiadau ariannol, boed drwy dwyll neu gamgymeriad, yn dylunio a chyflawni gweithdrefnau archwilio sy'n ymateb i'r risgiau hynny, ac yn cael tystiolaeth archwilio sy'n ddigonol a phriodol i roi sail ar gyfer ein barn. Mae hyn yn cynnwys rhoi ystyriaeth i risg y gweithredoedd gan yr endid a oedd yn groes i ddeddfau a rheoliadau perthnasol, yn cynnwys twyll.

Mewn ymateb i'r risg o anghysondebau a diffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau, yn cynnwys twyll, rydym wedi dylunio gweithdrefnau sy'n cynnwys:

- Ymholiad i reolaeth a'r rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu o amgylch cyfreithiad a hawliadau gwirioneddol a phosibl yn ogystal â thwyll gwirioneddo, tybiedig a honedig;
- Adolygu cofnodion cyfarfodydd y rhai sy'n gyfrifol am lywodraethu;
- Asesu i ba raddau y cydymffurfiwyd â'r deddfau a'r rheoliadau yr ystyrir hwy i gael effaith materol uniongyrchol ar y datganiadau ariannol neu weithrediadau'r endid drwy ymholiad ac archwiliad;
- Adolygu datgeliadau'r datganiad ariannol a phrofi dogfennau ategol i asesu cydymffurfiaeth â'r deddfau a'r rheoliadau perthnasol;
- Cynnal archwiliad i ragfarn a diystyriaeth o reolaethau gan reolwyr, yn cynnwys profi priodoldeb cofnodion cyfnodolion a chywiriadau eraill, a gwerthuso rhesymeg busnes trafodion arwyddocaol y tu allan i'r cwrs busnes arferol ac adolygu amcangyfrifon cyfrifyddu am unrhyw arwydd o ragfarn bosib.

Adroddiad yr Archwilydd Annibynnol i Aelodau Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig (parhad)

Oherwydd cyfyngiadau cynhenid unrhyw archwiliad, mae perygl na fyddwn yn canfod bob achos o anghysondeb, yn cynnwys y rheiny sy’n arwain at gamddatganiadau materol yn y datganiadau ariannol neu ddiffyg cydymffurfio â rheoliadau. Rydym yn llai tebygol o ddod yn ymwybodol o achosion o ddiffyg cydymffurfio â deddfau a rheoliadau nad oes ganddynt gysylltiad agos â digwyddiadau a thrafodion sydd wedi'u hadlewyrchu yn y datganiadau ariannol. Mae’r risg o beidio â darganfod camddatganiadau materol sy’n deillio o dwyll yn uwch nag ar gyfer rhai yn deillio o gamgymeriad, gan y gall twyll olygu bod cydgynllwynio, ffugio, gadael allan yn fwriadol, cam-ddisgrifio, neu oresgyn dulliau rheoli mewnol.

Rydym yn cyfathrebu gyda’r rheiny sydd â chyfrifoldeb am lywodraethu parthed, ymhlith materion eraill, cwmpas ac amseriad arfaethedig yr archwiliad a chanfyddiadau arwyddocaol yr archwiliad, gan gynnwys unrhyw ddiffygion sylweddol yn y rheolaeth fewnol yr ydym yn eu dynodi yn ystod ein harchwiliad.

Defnyddio ein hadroddiad

Gwneir yr adroddiad hwn yn unig i aelodau'r cwmni elusennol, fel corff, yn unol â Phennod 3 Rhan 16 Deddf Cwmnïau 2006. Ymgymerwyd â'n gwaith archwilio er mwyn i ni allu datgan i'r aelodau’r cwmni elusennol y materion hynny y mae'n ofynnol i ni eu datgan iddynt mewn adroddiad archwilydd a dim at unrhyw ddiben arall. Hyd eithaf y caniateir gan y gyfraith, nid ydym yn derbyn cyfrifoldeb nac yn rhoi cyfrifoldeb i unrhyw un heblaw am y cwmni elusennol ac aelodau'r cwmni elusennol fel corff, am ein gwaith archwilio, ar gyfer yr adroddiad hwn, neu'r barnau yr ydym wedi'u ffurfio.

Sarah Case FCA DChA
Uwch Archwiliwr Statudol
Ar gyfer, ac ar ran
Azets Audit Services
Cyfrifwyr Siartredig ac Archwilwyr Statudol
Tŷ Derw
Lime Tree Court
Parc Busnes Porth Caerdydd
Caerdydd
CF23 8AB

Dyddiad

Datganiad Cyfunol o Weithgareddau Ariannol

Yn ymgorffori'r cyfrif incwm a gwariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Awst 2021

Blynyddoedd hyd at 31 Awst:	Nodyn	Cronfeydd anghyfyngedig £'000	Cronfeydd cyfyngedig £'000	Cronfeydd gwaddol £'000	Cyfanswm 2021 £'000	Cyfanswm 2020 £'000
Incwm a gwaddolion o:						
Weithgareddau elusennol	**2a**	107	-	-	107	1,894
Rhoddion		529	525	-	1054	742
Cymynroddion		303	-	-	303	306
Grantiau cyffredinol	**2a**	10,828	270	-	11,098	11,892
Incwm masnachu		1,091	-	-	1,091	909
Incwm o fuddsoddiadau		33	2	43	78	73
Cyfanswm incwm		**12,891**	**797**	**43**	**13,731**	**15,816**
Gwariant ar:						
Weithgareddau elusennol		10,414	-	-	10,414	16,813
Codi arian		334	-	-	334	424
Gwariant masnachu		1,185	-	-	1,185	910
Cyfanswm gwariant	**2b**	**11,933**	**-**	**-**	**11,933**	**18,147**
Enillion a cholledion cydnabyddedig eraill.						
(Colledion)/enillion net ar fuddsoddiadau		211	10	271	492	(208)
Incwm/(gwariant) net cyn treth		**1,169**	**807**	**314**	**2,290**	**(2,539)**
Treth	**18**	312	-	-	312	1,103
Incwm /(gwariant) net ar gyfer	**3**	**1,481**	**807**	**314**	**2,602**	**(1,436)**
Trosglwyddiadau'r flwyddyn						
Trosglwyddiad o gronfeydd cyfyngedig	**14**	456	(456)	-	-	-
Enillion/colledion eraill						
Enillon/(colledion) actiwaraidd yn y cynllun pensiwn buddion diffiniedig	**17**	2,187	-	-	2,187	881
Symudiad net mewn cronfeydd		**4,124**	**351**	**314**	**4,789**	**(555)**
Balans y gronfa a ddygwyd ymlaen	**16**	4,252	304	1,655	6,211	6,766
Balans y gronfa a gariwyd drosodd		**8,376**	**655**	**1,969**	**11,000**	**6,211**

Cynhwysir holl enillion a cholledion a gydnabuwyd yn y flwyddyn yn y datganiad o weithgareddau ariannol.
Mae'r holl incwm a gwariant yn deillio o weithgareddau parhaus. Mae'r nodiadau ar dudalennau 27 i 54 yn ffurfio rhan o'r datganiadau ariannol hyn. Ni chyflwynir cyfrif incwm a gwariant ar wahân ar gyfer y rhiant-gwmni yn unol â darpariaethau s.408 Deddf Cwmnïau 2006.
Y cyfanswm incwm ar gyfer y rhiant-gwmni yw £14,556,000 (2020 £18,851,000). Mae'r canlyniad a adroddir amdano yng nghyfrifon y rhiant-gwmni yn £5,703,000 dros ben (2020 - £958,000 dros ben).

Mantolen Gyfunol

Ar 31 Awst 2021

	Nodyn	31 Awst 2021 £'000	31 Awst 2020 £'000
Asedau sefydlog			
Asedau diriaethol	**7a**	1,646	1,724
Buddsoddiadau	**7b**	3,121	2,628
		4,767	**4,352**
Asedau cyfredol			
Stociau	**8**	94	43
Dyledwyr	**9**	2,194	3,051
Adneuon banc ac arian parod	**10**	6,517	2,908
		8,805	**6,002**
Credydwyr: symiau sy'n daladwy o fewn blwyddyn	**11**	(3,587)	2998
Asedau cyfredol net		**5,218**	**3,004**
Cyfanswm asedau ar ôl tynnu rhwymedigaethau cyfredol		**9,985**	**7,356**
Asedau net ac eithrio rhwymedigaethau pensiwn		**9,985**	**7,356**
Pensiwn buddion diffiniedig (rhwymedigaethau)/asedau	**17**	1,015	(1,145)
Asedau net		**11,000**	**6,211**
Cronfeydd anghyfyngedig			
Cronfeydd elusennol eraill	**13**	4,054	2,433
Cronfeydd dynodedig	**13**	2,439	2,096
Cronfa ailbrisio wrth gefn	**13**	868	868
Cronfa pensiwn	**17**	1,015	(1,145)
Cyfanswm y cronfeydd anghyfyngedig	**13**	**8,376**	**4,252**
Cronfeydd cyfyngedig	**14**	655	304
Asedau gwaddol	**15**	1,969	1,655
Cyfanswm y cronfeydd elusennol		**11,000**	**6,211**

Mae'r nodiadau ar dudalennau 27 i 54 yn ffurfio rhan o'r datganiadau ariannol hyn

Cymeradwywyd datganiadau ariannol cwmni Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig, rhif cwmni cofrestredig 00454297, gan Fwrdd y Cyfarwyddwyr a'u hawdurdodi i'w cyhoeddi ar 26 Mai 2022

Llofnodwyd ar ran Bwrdd y Cyfarwyddwyr:

Yvette Vaughan Jones - Ymddiriedolwr

Mantolen y Cwmni

Ar 31 Awst 2021

	Nodyn		31 Awst 2021 £'000		31 Awst 2020 £'000
Asedau sefydlog					
Asedau diriaethol	**7a**		1,646		1,724
Buddsoddiadau	**7b**	3,121		2,628	
		4,767		**4,352**	
Asedau cyfredol					
Stociau	**8**		94		43
Dyledwyr	**9**		1,824		2,034
Adneuon banc ac arian parod	**10**		6,360		2,647
			8,278		**4,724**
Credydwyr: symiau sy'n daladwy o fewn blwyddyn	**11**		(3,259)		(2,833)
Asedau cyfredol net			**5,019**		**1,891**
Cyfanswm asedau ar ôl tynnu rhwymedigaethau cyfredol			**9,786**		**6,243**
Asedau net ac eithrio rhwymedigaethau pensiwn			**9,786**		**6,243**
Pensiwn buddion diffiniedig (rhwymedigaethau)/asedau	**17**		1,015		(1,145)
Asedau net			**10,801**		**5,098**
Cronfeydd anghyfyngedig:					
Cronfeydd elusennol eraill	**13**		3,855		1,320
Cronfeydd dynodedig	**13**		2,439		2,096
Cronfa ailbrisio wrth gefn	**13**		868		868
Cronfa pensiwn	**17**		1,015		(1,145)
Cyfanswm y cronfeydd anghyfyngedig	**13**		**8,177**		**3,139**
Cronfeydd cyfyngedig	**14**		655		304
Asedau gwaddol	**15**		1,969		1,655
Cyfanswm y cronfeydd elusennol			**10,801**		**5,098**

Mae'r nodiadau ar dudalennau 27 i 54 yn ffurfio rhan o'r datganiadau ariannol hyn.

Ni chyflwynir cyfrif incwm a gwariant ar wahân ar gyfer y rhiant-gwmni yn unol â darpariaethau s.408 Deddf Cwmnïau 2006. Y cyfanswm incwm ar gyfer y rhiant-gwmni yw £14,556,000 (2020 - £18,851,000). Mae'r canlyniad a adroddir amdano yng nghyfrifon y rhiant-gwmni yn £5,703,000 dros ben (2020 - £958,000 dros ben).

Cymeradwywyd datganiadau ariannol cwmni Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig, rhif cwmni cofrestredig 00454297, gan Fwrdd y Cyfarwyddwyr a'u hawdurdodi i'w cyhoeddi ar 26 Mai 2022

Llofnodwyd ar ran Bwrdd y Cyfarwyddwyr: **Yvette Vaughan Jones - Ymddiriedolwr**

Datganiad Llif Arian Cyfunol

Blynyddoedd hyd at 31 Awst:	Nodyn	2021 £'000	2020 £'000
Llif arian net o weithgareddau gweithredol (gweler isod)		3,556	1,105
Llog a gafwyd		78	73
Gweithgareddau buddsoddi:			
Enillion o werthu buddsoddiadau (cyfranddaliadau etc.)	**7b**	474	716
Buddsoddiadau (mewn cyfranddaliadau etc.)	**7b**	(442)	(997)
Pryniannau asedau sefydlog	**7a**	(57)	(206)
Enillion o werthu asedau sefydlog	**2a**	-	-
Symudiadau arian parod net		**3,609**	**691**
Swm agoriadol yr arian parod yn y banc ac i law		2,908	2,217
Arian parod terfynol yn y banc ac i law		**6,517**	**2,908**

Llif arian net o weithgareddau gweithredol Blynyddoedd hyd at 31 Awst:		2021 £'000	2020 £'000
Gwariant net ar gyfer y flwyddyn		2,602	(1,436)
Addasiadau ar gyfer:			
Rhyddhad o gronfeydd wrth gefn		-	-
Symudiadau yng Nghronfa Gwaddol WNO		-	500
Llog derbyniadwy		(78)	73
Costau dibrisio	**7a**	135	129
Elw o werthu asedau sefydlog	**2a**	-	-
Symudiadau mewn buddsoddiadau	**7b**	(493)	208
Llif arian gweithredol cyn symudiadau mewn cyfalaf gweithio		**2,166**	**(672)**
Symudiadau mewn cyfalaf gweithio:			
Symudiadau mewn stociau	**8**	(51)	(2)
Symudiadau mewn dyledwyr	**9**	857	1,439
Symudiadau mewn credydwyr	**11**	589	340
Addasiad ar gyfer cyllid pensiwn	**17**	(5)	-
		1,390	**1,777**
(All-lif)/mewn-lif arian parod net o weithgareddau gweithredol		**3,556**	**1,105**

Ni chyflwynir cyfrif incwm a gwariant ar wahân ar gyfer y rhiant-gwmni yn unol â darpariaethau s408 Deddf Cwmnïau 2006.

Mae'r nodiadau ar dudalennau 27 i 54 yn ffurfio rhan o'r datganiadau ariannol hyn.

Nodiadau ar y Datganiadau Ariannol

1. Polisïau Cyfrifyddu

Mae Opera Cenedlaethol Cymru yn elusen gofrestredig wedi'i hymgorffori yng Nghymru a Lloegr fel cwmni cyfyngedig drwy warant heb gyfalaf cyfranddaliadau. Mae'r ymddiriedolwyr hefyd yn aelodau o'r Cwmni. Mae bob aelod wedi cytuno i gyfrannu swm nad yw'n fwy na £10 i'r asedau os digwydd iddo ddirwyn i ben. Nodir cyfeiriad y swyddfa gofrestredig ar dudalen 57.

Sail cyfrifyddu

Paratowyd y datganiadau ariannol yn unol â dogfen lywodraethu'r elusen, Deddf Cwmnïau 2006 a "Chyfrifyddu ac Adrodd gan Elusennau: Datganiad o Arfer Argymelledig sy'n berthnasol i elusennau wrth iddynt baratoi eu cyfrifon yn unol â'r Safon Adrodd Ariannol sy'n berthnasol yn y DU a Gweriniaeth Iwerddon (FRS 102) (yn weithredol o 1 Ionawr 2019)". Mae'r elusen yn Endid Budd Cyhoeddus fel y diffinnir gan FRS 102.

Mae'r datganiadau ariannol yn cael eu paratoi mewn sterling, sef arian cyfred gweithredol yr elusen. Yn y datganiadau ariannol hyn caiff pob gwerth ariannol ei dalgrynnu i'r £ agosaf.

Paratowyd y datganiadau ariannol dan y polisïau confensiwn cost hanesyddol, a'u haddasu i gynnwys offerynnau ariannol penodol ar werth teg. Mae'r prif bolisïau ariannol a fabwysiadwyd wedi'u nodi isod.

Sail cyfnerthu

Paratowyd datganiadau ariannol grŵp mewn perthynas â chwmni Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig a'i is-gwmnïau y mae'n llwyr berchen arnynt, Gwasanaethau Theatraidd Caerdydd Cyfyngedig a Chynyrchiadau Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig, fesul llinell. Nodir canlyniadau'r is-gwmnïau yn nodyn 18.

Ni chyflwynwyd datganiad o weithgareddau ariannol a chyfrif incwm a gwariant ar gyfer yr Elusen ei hun fel y caniateir gan Adran 408 y Ddeddf Cwmnïau 2006 a pharagraff 397 y Datganiad o'r Arfer Argymelledig: SORP yr Elusennau (FRS 102).

Cwmni gweithredol

Mae gweithgareddau'r Grŵp a'u cynlluniau ar gyfer y dyfodol wedi'u nodi yn yr Adroddiad Strategol ac Adroddiad y Cyfarwyddwyr.

Nid oes gan y Grŵp gyfleusterau benthyca allanol ac mae'n rheoli ei weithgareddau â balansau banc anghyfyngedig cadarnhaol.

Mae'r cyfarwyddwyr yn adolygu a rheoli amrywiadau tymor byr mewn ffrydiau incwm yn rheolaidd, sy'n cynnwys incwm o'r swyddfa docynnau, masnachol a datblygiad ac maent wedi gosod lefel isaf o gronfeydd wrth gefn rhydd ac eithrio'r £2.5m o rwymedigaeth pensiwn buddion diffiniedig er mwyn caniatáu amrywiadau disgwyliedig. Ystyrir y lefel hwn o gronfeydd wrth gefn gan y Bwrdd fel lefel derbyniol addas o gronfeydd wrth gefn rhydd i ddarparu ar gyfer sefydlogrwydd y Cwmni. Mae cronfeydd wrth gefn rhydd y grŵp wedi gostwng o dan y lefel hwn yn 2019/20. I gael rhagor o fanylion gweler tudalen 17.

Mae cyllid grant yn cynrychioli ffrwd incwm fwyaf y Grŵp ac yn neilltuedig gan Gyngor Celfyddydau Lloegr tan Fawrth 2022 a chadarnhaodd Cyngor Celfyddydau Cymru yn Rhagfyr 2017 gynnydd o 3% ar gyfer y flwyddyn yn dechrau 2017, gan weithio i gylchred dwywaith y flwyddyn.

Dengys rhagolygon a rhagamcanion y Grŵp, gan ystyried newidiadau mewn incwm a gwariant y gellir eu rhagweld yn rhesymol, y dylai'r Grŵp allu parhau i weithredu ac mae mewn sefyllfa dda i reoli ei risgiau busnes yn llwyddiannus yn ystod y 12 mis nesaf.

Mae gan y cyfarwyddwyr felly ddisgwyliad rhesymol bod gan y Grŵp adnoddau digonol i barhau i fodoli'n weithredol hyd y gellir ei ragweld. Yn sgil hyn, mae'n parhau i fabwysiadu'r statws cwmni sy'n parhau wrth baratoi'r datganiadau ariannol.

1. Polisïau Cyfrifyddu (parhad)

Cyfrifyddu cronfeydd

Cronfeydd cyffredinol yw cronfeydd anghyfyngedig sydd ar gael i'w defnyddio yn ôl disgresiwn y bwrdd i hyrwyddo amcanion cyffredinol yr elusen ac sydd heb eu dynodi at ddibenion eraill.

Mae cronfeydd dynodedig yn cynnwys cronfeydd sydd wedi eu neilltuo yn ôl disgresiwn yr ymddiriedolwyr at ddibenion penodol. Nodir dibenion a defnydd y cronfeydd dynodedig yn nodiadau'r datganiadau ariannol.

Cronfeydd cyfyngedig yw cronfeydd sydd i gael eu defnyddio yn unol â chyfyngiadau penodol a osodwyd gan noddwyr a godwyd gan yr elusen at ddibenion penodol. Mae'r gost o godi a gweinyddu y fath gronfeydd yn cael eu codi yn erbyn y gronfa benodol. Nodir bwriad a defnydd y cronfeydd dynodedig yn nodiadau'r datganiadau ariannol.

Mae cronfeydd gwaddol yn amodol ar amodau penodol gan noddwyr bod rheidrwydd i'r cyfalaf gael ei gynnal gan yr

elusen. Ffynonellau incwm

Caiff incwm ei gydnabod unwaith y bydd gan yr elusen hawl gyfreithiol iddo ar ôl bodloni unrhyw amodau perfformiad, a'i bod yn debygol y derbynnir yr incwm ac y gellir mesur y swm yn ddibynadwy.

Cydnabyddir rhoddion arian parod ar ôl eu derbyn. Cydnabyddir rhoddion eraill unwaith caiff yr elusen ei hysbysu am y rhodd, oni bai bod amodau perfformiad yn gofyn am ohirio'r swm.

Cydnabyddir incwm o grantiau unwaith y bydd gan yr elusen hawl i'r arian, bod unrhyw amodau perfformiad sydd ynghlwm â'r grantiau wedi eu bodloni, ei bod yn debygol y derbynnir yr incwm ac y gellir mesur y swm yn ddibynadwy a'i fod yn incwm sydd heb ei ohirio.

Cydnabyddir cymynroddion ar ôl iddynt ddod i law neu fel arall os yw'r elusen wedi cael gwybod am ddyraniad arfaethedig, y swm, a bod y swm yn ddisgwyliedig. Os nad yw'r swm yn hysbys, ymdrinnir â'r gymynrodd fel ased amodol.

Caiff incwm o weithgareddau elusennol ac incwm masnachu eu cydnabod yn y cyfnod pan fo'r gwasanaeth sy'n gysylltiedig ag unrhyw symiau a dderbynnir ymlaen llaw yn cael ei ohirio.

Ni chaiff unrhyw symiau'n ymwneud â gwasanaethau ac amser a roddir gan wirfoddolwyr eu cynnwys yn y datganiadau ariannol.

Bydd llog ar gronfeydd yn cael ei gynnwys pan gaiff ei dderbyn a phan ellir mesur y swm yn ddibynadwy gan yr elusen; bydd hyn fel rheol ar hysbysiad y llog a dalwyd neu sy'n daladwy gan y banc. Unwaith y pennir y dyddiad sy'n rhoi'r hawl i'r elusen dderbyn y taliad, caiff unrhyw incwm difidend ei gydnabod bryd hynny.

Caiff trosiant ei fesur yn ôl gwerth teg yr ystyriaeth sydd wedi ei derbyn neu sydd modd ei derbyn ac mae'n cynrychioli symiau derbyniadwy ar gyfer nwyddau a gwasanaethau a ddarperir yn ystod eu busnes arferol, prisiau gostyngol net, TAW a threthi eraill sy'n ymwneud â gwerthiannau.

1. Polisïau Cyfrifyddu (parhad)

Cydnabyddiaeth o wariant

Cydnabyddir gwariant cyn gynted ag y bydd rhwymedigaeth gyfreithiol neu gyfyngol i wneud taliad i drydydd parti, mae'n debygol y bydd angen gwneud taliad llawn ac y gellir mesur swm y rhwymedigaeth yn ddibynadwy. Dosberthir gwariant o dan y penawdau gweithgaredd canlynol:

- Mae'r gost o godi arian yn cynnwys y gost o ran cynhyrchu incwm megis achlysuron a digwyddiadau codi arian, marchnata a chyhoeddusrwydd a chostau penodol yn ymwneud ag is-gwmnïau masnachol yr elusen.
- Mae gwariant ar weithgareddau elusennol yn cynnwys yr holl gostau'n ymwneud â hyrwyddo amcanion yr elusen fel y nodir yn adroddiad yr ymddiriedolwyr.

Codir TAW na ellir ei adennill fel cost yn erbyn y gweithgaredd yr ysgwyddwyd y gwariant ar ei gyfer.

Mae gwariant sy'n deillio o gynyrchiadau a gyflwynir o fewn cyfnod ariannol arall yn y dyfodol yn cael ei godi ar berfformiad cyntaf y cynhyrchiad. Mae'r fath wariant yn cynnwys rhan y cwmni o gostau'r set, propiau, gwisgoedd, wigiau, ymarferion a marchnata'r cynhyrchiad hwnnw.

Darparwyd dadansoddiad fesul adran ar gyfer y gweithgareddau elusennol.

Mae'r costau wedi'u priodoli'n uniongyrchol i'r gweithgaredd y maent yn ymwneud ag o, lle bo'n bosib. Lle na ellir cysylltu costau â phenawdau penodol, maent wedi'u neilltuo i weithgareddau ar sail sy'n gyson â defnydd adnoddau.

Costau cefnogi yw'r swyddogaethau hynny sy'n cynorthwyo gwaith yr elusen ond nad ydynt yn ymgymryd â gweithgareddau elusennol yn uniongyrchol. Mae'r costau llywodraethu yn cynnwys holl gostau yn ymwneud ag atebolrwydd cyhoeddus yr elusen a'i chydymffurfiad â rheolaethau ac arfer dda.

Treth

Fel elusen gofrestredig mae cwmni Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig â'r hawl i gael ei eithrio rhag talu treth mewn perthynas â'r incwm neu enillion cyfalaf a dderbyniwyd ag adrannau 478-489 Deddf y Dreth Gorfforaeth 2010 ac adran 256 o Ddeddf Trethiant Enillion Trethadwy 1992, i'r graddau y caiff y rhain eu cymhwyso at ddibenion ei amcanion elusennol yn unig.

Rhyddhad Treth i Theatrau

Mae'r symiau sy'n daladwy i Opera Cenedlaethol Cymru o ran Rhyddhad Treth i Theatrau, yn cael eu cynnwys yn y flwyddyn ariannol y mae'r cais yn ymwneud â hi o fewn Incwm o Weithgareddau Elusennol yn hytrach nag fel credyd treth neu ostyngiad mewn gwariant gan fod natur a bwriad Rhyddhad Treth i Theatrau yn debyg i incwm grant y llywodraeth.

1. Polisïau Cyfrifyddu (parhad)

Asedau sefydlog a dibrisiant

I ddechrau mae asedau sefydlog diriaethol yn cael eu mesur ar gost ac yna'n cael eu mesur ar gost neu brisiad, dibrisiant net ac unrhyw golledion diffygiol neu mewn achosion lle mae asedau sefydlog wedi cael eu cyfrannu i'r elusen, wrth iddynt gael eu prisio ar amser eu caffael.

Cydnabyddir dibrisiad er mwyn dileu'r gost neu brisiad yr asedau ar ôl tynnu eu gwerthoedd gweddilliol dros eu hoes ddefnyddiol ar y sail ganlynol:

Categori'r Ased:	Polisi Dibrisiant:
Safleoedd lesddaliad hir	Wedi dibrisio dros 50 mlynedd
Cerbydau	10% i 25% y flwyddyn ar sail llinell syth
Cyfarpar, ffitiadau a gosodiadau	9% i 33% y flwyddyn ar sail llinell syth

Cafodd safleoedd lesddaliad hir y Grŵp eu prisio ar eu trosglwyddiad i FRS 102, ac mae'r gwerth hwn bellach wedi'i fabwysiadu gan y Grŵp fel y gost dybiedig fel y caniateir gan FRS102.

Mae asedau sefydlog eraill yn cael eu cynnwys ar gost ar ôl tynnu'r dibrisiant cronedig.

Mae'r costau o greu cynyrchiadau opera yn cael eu dileu yn llawn ar berfformiad cyntaf y Cwmni o'r cynhyrchiad.

Buddsoddiadau

Caiff buddsoddiadau asedau sefydlog mewn cyfranddaliadau a ddyfynnir, bondiau a fasnachir a buddsoddiadau tebyg eu prisio ar gost i ddechrau ac yna ar werth teg (eu gwerth marchnad) ar ddiwedd y flwyddyn. Rhoddir yr un driniaeth i fuddsoddiadau anrhestredig os na ellir mesur gwerth teg yn ddibynadwy, ac os felly caiff ei fesur ar gost ar ôl tynnu'r diffygion.

Stociau

Mae stociau yn cynnwys deunyddiau crai a chânt eu nodi ar y gost isaf a gwerth gwireddadwy net.

Arian parod a chyfwerth ag arian parod

Mae arian parod a chyfwerth ag arian parod yn cynnwys arian parod i law, adneuon a gedwir ar alwad â banciau, buddsoddiadau rhydd tymor byr gydag adegau aeddfedu gwreiddiol o dri mis neu lai, a gorddrafftiau banc. Dangosir gorddrafftiau banc o fewn benthyciadau yn y rhwymedigaethau cyfredol.

Offerynnau ariannol

Mae'r elusen wedi dewis cymhwyso darpariaethau o Adran 11 'Offer Ariannol Sylfaenol' ac Adran 12 'Materion Offer Ariannol Eraill' o FRS 102 i'w offer ariannol i gyd. Grantiau cyfalaf, yn unol â Chyfrifyddu ac Adrodd gan Elusennau: (SORP 2015), wedi'u nodi o fewn cronfeydd cyfyngedig. Yn unol â hyn, mae'r gronfa hon yn cael ei lleihau gan ddibrisiant sy'n deillio o'r asedau sefydlog diriaethol a geir gyda'r grant.

Cydnabyddir yr offer ariannol ar fantolen yr elusen pan ddaw'r elusen yn rhan o ddarpariaethau cytundebol yr offer.

Mae'r asedau a rhwymedigaethau ariannol yn cael eu gwrthbwyso, gyda'r cyfansymiau net wedi'u cyflwyno yn y datganiadau ariannol, pan fo hawl gyfreithiol orfodol i gydbwyso'r symiau a gydnabyddir a bod bwriad i setlo ar sail net neu i gydnabod yr ased a setlo'r rhwymedigaeth ar yr un pryd.

1. Polisïau Cyfrifyddu (parhad)

Asedau ariannol sylfaenol

I ddechrau caiff asedau ariannol sylfaenol, sy'n cynnwys balansau banc, dyledwyr ac arian parod, eu mesur ar bris trafod yn cynnwys costau trafod ac yna cânt eu cario ar gost sydd wedi'i hamorteiddio drwy ddefnyddio'r dull llog effeithiol oni bai bod y trefniant yn cynnwys trafodiad ariannu, lle mesurir y trafodiad yn ôl gwerth cyfredol y derbyniadau yn y dyfodol a ostyngir ar gyfradd llog y farchnad. Ni chaiff asedau ariannol a ddosbarthir fel derbyniadwy o fewn blwyddyn eu hamorteiddio.

Dadgydnabod asedau ariannol

Caiff asedau ariannol eu dadgydnabod dim ond pan fydd hawliau cytundebol i'r llifau arian o'r ased ddod i ben neu eu setlo, neu pan fydd yr elusen yn trosglwyddo'r ased ariannol ac yn sylweddol yr holl risgiau a gwobrau perchnogaeth i endid arall, neu cedwir rhai risgiau a gwobrau perchnogaeth sylweddol ond bod rheolaeth dros yr ased yn cael ei drosglwyddo i barti arall sy'n gallu gwerthu'r ased yn ei gyfanrwydd i drydydd parti digyswllt.

Rhwymedigaethau ariannol sylfaenol

Caiff rhwymedigaethau ariannol sylfaenol, gan gynnwys credydwyr a benthyciadau banc, eu cydnabod ar bris trafod i ddechrau oni bai fod y trefniant yn cynnwys trafodiad ariannu, lle mesurir yr offer dyled yn ôl gwerth cyfredol y taliadau yn y dyfodol a ostyngir ar gyfradd llog y farchnad. Ni chaiff asedau ariannol a ddosbarthir fel taladwy o fewn blwyddyn eu hamorteiddio.

Yna caiff yr offer dyled eu cario ar gost sydd wedi'i hamorteiddio, drwy ddefnyddio'r dull llog effeithiol.

Mae credydwyr masnach yn rhwymedigaethau i dalu am nwyddau a gwasanaethau sydd wedi'u caffael yn ystod gweithrediadau arferol gan gyflenwyr. Caiff symiau sy'n daladwy eu dosbarthu fel rhwymedigaethau cyfredol os yw taliad yn ddyledus o fewn blwyddyn neu lai. Os ddim, fe'i cyflwynir fel rhwymedigaethau anghyfredol. Caiff credydwyr masnach eu cydnabod ar bris trafod i ddechrau ac wedyn eu mesur ar gost wedi'i hamorteiddio drwy ddefnyddio'r dull llog effeithiol.

Dadgydnabod asedau ariannol.

Caiff rhwymedigaethau ariannol eu dadgydnabod pan ddaw rhwymedigaethau cytundebol i ben neu eu cyflawni neu eu canslo. Buddion

i Weithwyr

Caiff cost unrhyw hawl i wyliau na ddefnyddiwyd ei gydnabod yn y cyfnod pan dderbynnir gwasanaethau gan y gweithiwr.

Cydnabyddir buddion terfynu ar unwaith fel traul pan fo'r elusen yn ymrwymedig naill ai i derfynu cyflogaeth gweithiwr neu i ddarparu buddion terfynu.

Pensiynau

Ar gyfer cynlluniau cyfraniadau diffiniedig:
Mae'r cwmni elusennol yn gweithredu cynllun pensiwn cyfraniadau diffiniedig. Caiff asedau'r cynllun eu cadw ar wahân i'r rheiny ar gyfer yr elusen. Codir taliadau i gynlluniau buddion pensiwn cyfraniadau diffiniedig fel traul wrth iddynt ddod yn daladwy a'u rhoi yn erbyn cronfeydd anghyfyngedig.

1. Polisïau Cyfrifyddu (parhad)

Ar gyfer y cynllun buddion diffiniedig:
Mae'r Grŵp yn cadw cynllun pensiwn buddion diffiniedig a gaewyd i ymgeiswyr newydd a chroniadau pellach ar 5 Ebrill 2009. Mae nodyn 17 yn amlinellu'r datgeliadau llawn yn unol â FRS 102 'Buddion Ymddeol'.

Caiff asedau'r cynllun eu cadw ar wahân mewn cronfa a weinyddir yn annibynnol.

Mae'r gost o ddarparu buddion dan gynlluniau buddion diffiniedig yn cael eu pennu ar wahân ar gyfer bob cynllun drwy ddefnyddio'r dull rhagamcanu credydau unedau, ac fe'i seilir ar gyngor actiwaraidd

Cydnabyddir y newid yn y rhwymedigaeth budd diffiniedig net a ddaw yn sgil gwasanaeth gan weithwyr yn ystod y flwyddyn fel cost gweithwyr. Caiff costau cyflwyno i'r cynllun, newidiadau mewn buddion, taliadau a chwtogiadau eu cydnabod fel costau a achoswyd.

Pennir yr elfen llog net drwy luosi'r rhwymedigaeth budd diffiniedig net â'r gyfradd ddisgownt, gan ystyried unrhyw newidiadau yn y rhwymedigaeth budd diffiniedig yn ystod y cyfnod o ganlyniad i daliadau budd-dal a chyfraniadau. Caiff y llog net ei gydnabod yn yr incwm/ (gwariant) ar gyfer y flwyddyn.

Mae ail-fesur newidiadau yn cynnwys enillion a cholledion actiwaraidd, effaith yr uchafswm ased a'r enillion ar y rhwymedigaeth buddion diffiniedig net ac eithrio y symiau a gynhwysir yn y llog net. Caiff y rhain eu cydnabod ar unwaith yn yr enillion a cholledion cydnabyddedig eraill yn y cyfnod y maent yn digwydd ac nid ydynt yn cael eu hailddosbarthu i incwm/(gwariant) yn y cyfnodau ar ôl hynny.

Mae'r ased neu rwymedigaeth pensiwn buddion diffiniedig yn y fantolen yn cynnwys y cyfanswm ar gyfer bob cynllun o werth cyfredol y rhwymedigaeth buddion diffiniedig (gan ddefnyddio graddfa ddisgownt yn seiliedig ar fondiau corfforaethol o ansawdd uchel), ar ôl tynnu gwerth teg asedau'r cynllun y bydd yr oblygiadau yn cael eu setlo'n uniongyrchol ohonynt. Seilir y gwerth teg ar wybodaeth pris y farchnad, a bydd hwn y pris cynnig cyhoeddedig yn achos gwarantau a ddyfynnwyd. Mae gwerth ased buddion pensiwn net yn gyfyngedig i'r swm sy'n debygol o gael ei adfer naill ai drwy gyfraniadau gostyngol neu ad-daliadau cytunedig o'r cynllun.

Prydlesi gweithredol

Caiff costau llogi dan brydlesi gweithredol eu rhoi yn erbyn datganiad o weithgareddau ariannol ar sail llinell syth dros gyfnod y brydles.

Dyfarniadau cyfrifyddu beirniadol a ffynonellau allweddol o ansicrwydd amcangyfrif

Yng nghais polisïau cyfrifyddu'r elusen, mae'n ofynnol i'r ymddiriedolwyr wneud barnau, amcangyfrifon a rhagdybiaethau ynglŷn â swm cario ymlaen o asedau a rhwymedigaethau nad ydynt yn amlwg o ffynonellau eraill. Seilir yr amcangyfrifon a rhagdybiaethau cysylltiedig ar brofiad hanesyddol a ffactorau eraill a ystyrir i fod yn berthnasol. Gall y canlyniadau gwirioneddol fod yn wahanol i'r amcangyfrifon hyn.

Caiff amcangyfrifon a rhagdybiaethau sylfaenol eu hadolygu'n barhaus. Mae adolygiadau i amcangyfrifon cyfrifyddu yn cael eu cydnabod yn ystod y cyfnod yr adolygir yr amcangyfrifiad lle mae'r adolygiad yn effeithio ar y cyfnod hwnnw'n unig, neu yn ystod cyfnod yr adolygiad a'r cyfnodau yn y dyfodol lle mae'r adolygiad yn effeithio ar y cyfnodau presennol ac yn y dyfodol.

Mae cyfrifyddu pensiynau yn gofyn am amcangyfrifiad o ragdybiaethau actiwaraidd. Mae'r rhain yn cynrychioli amcangyfrifiad orau'r elusen o'r newidynnau a fydd yn pennu'r rhwymedigaeth ar ddiwedd y flwyddyn. Nid yw'r ymddiriedolwyr yn tybio bod unrhyw ddyfarniadau beirniadol na ffynonellau allweddol o ansicrwydd amcangyfrif eraill angen eu datgelu

2. Dadansoddiad o Weithgaredd Elusennol

(a) Incwm:	Cronfeydd anghyfyngedig 2021	Cronfeydd cyfyngedig 2021	Cronfa waddol 2021 £'000	Blwyddyn 2021	Blwyddyn 2020
Blynyddoedd hyd at 31 Awst:	£'000	£'000		£'000	£'000
Swyddfa docynnau ac incwm cyffelyb	7	-	-	7	1,600
Rhaglenni ac Ymgysylltiad	18	-	-	18	96
Incwm o weithgaredd elusennol arall	82	-	-	82	198
Elw ar waredu asedau sefydlog	-	-	-	-	-
Incwm o weithgareddau elusennol	**107**	**-**	**-**	**107**	**1,894**
Grantiau derbyniadwy:					
Cyngor Celfyddydau Lloegr	6,236	-	-	6,236	6,170
Cyngor Celfyddydau Cymru	4,592	-	-	4,592	4,546
CThEM CCSC	-	270	-	270	1,176
Grantiau cyffredinol	**10,828**	**270**	**-**	**11,098**	**11,892**

Mae'r mwyafrif o incwm yn ystod y ddwy flynedd yn deillio o weithgareddau yn y DU gyda llai na £100,000 yn dod o'r Undeb Ewropeaidd.

(b) Gwariant ar weithgareddau elusennol

Blynyddoedd hyd at 31 Awst:	Gweithgaredd uniongyrchol 2021 £'000	Costau cefnogi 2021 £'000	Blwyddyn 2021 £'000	Gweithgaredd uniongyrchol 2020 £'000	Costau cefnogi 2020 £'000	Blwyddyn 2020 £'000
Opera graddfa fawr	8,154	1,433	**9,587**	14,075	1,392	**15,467**
Rhaglenni ac Ymgysylltiad	736	91	**827**	1,258	88	**1,346**
Gweithgaredd elusennol	**8,890**	**1,524**	**10,414**	**15,333**	**1,480**	**16,813**
Codi arian	287	47	**334**	378	46	**424**
Masnachu	1,185	-	**1,185**	910	-	**910**
Cyfanswm gwariant	**10,362**	**1,571**	**11,933**	**16,621**	**1,526**	**18,147**

2. Dadansoddiad o Weithgaredd Elusennol (parhad)

(c) Costau cymorth

Blynyddoedd hyd at 31 Awst:	2021 £'000	2020 £'000
Safleoedd Canolfan Mileniwm Cymru	207	266
Cyllid a TG	766	700
Gweinyddiaeth, AD	514	512
Costau llywodraethu	-	5
Costau pensiwn Cynllun Buddion Diffiniedig	84	43
Costau cefnogi	**1,571**	**1,526**

Dyraniad o'r costau cefnogi i weithgareddau yn seiliedig ar gostau uniongyrchol a achoswyd:		
Opera	1,433	1,392
Rhaglenni ac Ymgysylltiad	91	88
Codi arian	47	46
Costau cefnogi	**1,571**	**1,526**

Mae dyraniad y costau cefnogi i weithgaredd masnachu wedi'i ystyried yn nhrefniadau prisio'r trosglwyddiad, fel nad oes angen dyraniad pellach.

3. Incwm a Gwariant Net

(a) Nodir y ffynonellau incwm / (treuliau) net ar ôl codi tâl:

Blynyddoedd hyd at 31 Awst:	2021 £'000	2020 £'000
Rhenti o dan brydlesi gweithredu – tir ac adeiladau	181	181
Rhenti o dan brydlesi gweithredu – cyfarpar	14	14
Dibrisiant - asedau a berchnogir	135	129
Cydnabyddiaeth ariannol archwilydd fel archwilydd statudol	49	32
Ffioedd eraill ar wahân i waith archwilio a dalwyd i'r archwilydd	-	-

Mae'r archwilydd, Azets Audit Services, hefyd yn darparu gwasanaethau archwilio i Gynllun Pensiwn Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig sydd ag ymddiriedolwyr annibynnol i'r elusen yn talu £5,925 o ffioedd archwilio (2020 - £5,750).

3. Incwm a Gwariant Net (parhad)

(b) Yr incwm net ar gyfer y rhiant-gwmni

Nid oes datganiad o weithgareddau ariannol ar wahân wedi'i chynnwys ar gyfer Opera Cenedlaethol Cymry Cyfyngedig. Yn cael eu cynnwys yn y datganiad cronfeydd cyfunol mae'r symiau canlynol mewn perthynas ag Opera
Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig:

Blynyddoedd hyd at 31 Awst:	2021 £'000	2020 £'000
Cyfanswm y ffynonellau incwm	14,556	18,851
(Diffyg)/gwarged ar gyfer y flwyddyn	2,520	77
(Colledion)/ enillion actiwaraidd ar y cynllun buddion diffiniedig (gweler nodyn 17)	2,187	881
(Diffyg)/gwarged yn cynnwys (colledion)/enillion actiwaraidd yn y cynllun pensiwn	5,703	958

4. Niferoedd a Chostau Gweithwyr

Grŵp a Chwmni

Roedd cyfanswm y costau gweithwyr yn ystod y flwyddyn (yn cynnwys staff dros dro) yn:

Blynyddoedd hyd at 31 Awst:	2021 £'000	2020 £'000
Cyflogau a thaliadau	7,647	8,372
Costau nawdd cymdeithasol	720	816
Costau pensiwn eraill	431	462
Costau diffygion pensiwn	27	219
	8,825	**9,869**

Wedi'u cynnwys yn y costau gweithwyr uchod mae'r costau ar gyfer 75 o staff dros dro ac achlysurol (2020 – 120) a gyflogwyd yn ystod y flwyddyn gan dalu cyfanswm o £476,926 mewn cyflogau a thaliadau (2020 – £519,808). Cyfanswm y taliadau diswyddo a therfynu gwerth £267,192 ar gyfer y flwyddyn hyd at 31 Awst 2021 (2020: £dim). Mae cyfanswm y symiau dyledus ar ddiwedd y flwyddyn gwerth £dim (2020: £dim) hefyd yn cael ei gynnwys.

Y cyfartaledd misol ar gyfer y nifer o weithwyr parhaol yn ôl gweithgaredd oedd:

Blynyddoedd hyd at 31 Awst:	2021 Nifer	2020 Nifer
Opera	174	170
Ieuenctid a Chymuned	11	12
Cefnogaeth	12	12
Codi arian	8	10
Masnachu	26	25
	231	**229**

4. Niferoedd a Chostau Gweithwyr (parhad)

Roedd y nifer o weithwyr y Grŵp oedd ag enillion blynyddol, ac eithrio cyfraniadau pensiwn ond yn cynnwys buddion mewn da, mwy na £60,000 yn:

Blynyddoedd hyd at 31 Awst:	2021 Nifer	2020 Nifer
£60,000 - £69,999	2	3
£70,000 - £79,999	3	3
£80,000 - £89,999	1	1
£90,000 - £99,999	-	-
£100,000 - £109,999	-	-
£110,000 - £119,999	-	-
£140,000 - £149,999	1	1

Cyflog yr Uwch Dîm Rheoli

Rhestrir uwch reolwyr y Cwmni a'r Grŵp ar dudalen 55. Roedd cyfanswm cydnabyddiaeth ariannol (yn cynnwys cyfraniadau pensiwn a ffioedd llawrydd) o ran uwch reolwyr y Cwmni a'r Grŵp ar gyfer y flwyddyn yn dod i £784,372 (2020 - £796,807).

Mae cydnabyddiaeth ariannol a thelerau cyflogaeth y Cyfarwyddwr Cyffredinol yn cael eu gosod gan y Bwrdd a'u hadolygu'n flynyddol. Caiff rhai'r uwch reolwyr eraill eu hadolygu'n flynyddol ac maent yn agored i gymhariaeth achlysurol â rolau cyffelyb.

Enillion cyfarwyddwyr

Ni dderbyniodd y cyfarwyddwyr unrhyw gydnabyddiaeth ariannol yn eu rolau fel cyfarwyddwyr yn y flwyddyn (2020 - £dim) ac ni ad-dalwyd unrhyw gostau teithio a llety i gyfarwyddwyr yn ystod y flwyddyn (2020- £3,509 i naw cyfarwyddwr). Prynir tocynnau ar gyfer perfformiadau am brisiau'r swyddfa docynnau gan gyfarwyddwyr ac eithrio nifer fechan o docynnau am ddim at ddibenion marchnata a chynnal digwyddiadau swyddogol.

5. Trethiant ar Weithgareddau Cyffredin

Mae Opera Cenedlaethol Cymru yn Gwmni cyfyngedig drwy warant ac yn elusen gofrestredig.

Fel elusen gofrestredig mae cwmni Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig â'r hawl i gael ei eithrio rhag talu treth mewn perthynas â'r incwm neu enillion cyfalaf a dderbyniwyd ag adrannau 478-489 Deddf y Dreth Gorfforaeth 2010 ac adran 256 o Ddeddf Trethiant Enillion Trethadwy 1992, i'r graddau y caiff y rhain eu cymhwyso at ddibenion ei amcanion elusennol yn unig. Mae gan yr elusen ddau is-gwmni y mae'n llwyr berchen arnynt:

i) Mae Gwasanaethau Theatraidd Caerdydd Cyfyngedig, fodd bynnag, yn destun treth. Ni ysgwyddwyd unrhyw dreth gorfforaethol gan yr is-gwmni yn y flwyddyn gyfredol (2020 - £dim).

ii) Mae Cynyrchiadau Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig hefyd yn destun treth a gwnaeth gais am Ryddhad Treth i Theatrau ar y cynyrchiadau mwyaf a gynhyrchwyd yn y flwyddyn yn gorffen 31 Awst 2021 oedd yn gyfanswm o £312,133 (2020 £1,102,605).

6. Ymrwymiadau Prydlesi Gweithredu

Roedd y Cwmni a'r Grŵp wedi ymrwymo i dalu isafswm y taliadau prydles yn y dyfodol o ran prydlesi gweithredol:

Blynyddoedd hyd at 31 Awst:	2021	2020
	£	£
Yn ddyledus, 1 flwyddyn	118,136	118,136
Yn ddyledus 2-5 mlynedd	114,533	117,468
Yn ddyledus > 5 mlynedd	2,305,742	2,333,742

7. Asedau Sefydlog

7a. Asedau sefydlog diriaethol

Grŵp a Chwmni	Lesddaliad hir	Cerbydau	Offer	Cyfanswm
	£'000	£'000	£'000	£'000
Cost				
Ar 1 Medi 2020	1,500	579	1,830	3,909
Ychwanegiadau	-	53	4	57
Gwarediadau	-	77	112	189
Ar 31 Awst 2021	**1,500**	**555**	**1,722**	**3,777**
Dibrisiant				
Ar 1 Medi 2020	150	522	1,513	2,185
Cost ar gyfer y flwyddyn	30	20	85	135
Gwarediadau	-	77	112	189
Ar 31 Awst 2021	**180**	**465**	**1,486**	**2,131**
Gwerth net ar y llyfrau				
Ar 31 Awst 2020	1,350	57	317	1,724
Ar 31 Awst 2021	**1,320**	**90**	**236**	**1,646**

7a. Asedau sefydlog diriaethol (parhad)

Cafodd y safleoedd lesddaliad hir eraill eu prisio'n broffesiynol gan y Syrfewyr Siartredig, Lambert Smith Hampton, ar sail prisiant defnydd presennol a meddiant gwag, marchnad agored, ar eu trosglwyddiad i FRS102, ar 31 Awst 2015 am £1,500,000 yn unol â Phrisiant Sefydliad Brenhinol y Syrfewyr Siartredig – Safonau Proffesiynol y DU Ionawr 2014 (diwygiwyd Ebrill 2015).

Oherwydd y cyfyngiadau yn y defnydd o le yng Nghanolfan Mileniwm Cymru a feddianwyd gan WNO mewn prydles sy'n rhedeg tan 2995, amcangyfrifir nad oes gan yr ased arbenigol hwn unrhyw werth masnachol a dilëwyd ei werth llyfr net £218,000 ar 31 Awst 2015.

Mae'r sefydliad yn gweithredu system AD/Cyflogres gan MHR sy'n costio £67,371 a gwneir y taliad olaf unwaith aiff y system yn fyw yn 2022.

7b. Buddsoddiadau asedau sefydlog

Brewin Dolphin Limited yw'r rheolwr buddsoddi ar gyfer cronfeydd tymor hir y Cwmni. Roedd y buddsoddiadau canlynol yn cael eu dal a'u rheoli gan Brewin Dolphin ar ddiwedd y flwyddyn:

Grŵp a Chwmni: Ar 31 Awst		2021 £'000	2020 £'000
Bondiau corfforaethol ac arian parod		471	396
Ecwitïau:			
-	DU	1,157	1,027
-	UDA	797	620
-	Ecwitïau eraill	629	521
-	Eiddo	67	64
		3,121	**2,628**

Y symudiadau mewn buddsoddiadau a ddalwyd fel a ganlyn:

Blynyddoedd a ddaeth i ben 31 Awst:	2021 £'000	2020 £'000
Gwerth marchnad ar ddechrau'r flwyddyn	**2,628**	**2,836**
Ychwanegiadau ar gost	442	997
Gwarediadau ar werth trosglwyddo	(474)	(716)
(Colledion)/enillion gwirioneddol a thybiedig net	525	(489)
Gwerth marchnad ar ddiwedd y flwyddyn	**3,121**	**2,628**
Cost hanesyddol ar ddiwedd y flwyddyn	**2,500**	**2,394**
Wedi'i gynnwys yn yr uchod mae arian parod o fewn cyfanswm y portffolio	**50**	**34**

Buddsoddiadau eraill

Yn ogystal roedd y Cwmni'n berchen ar 100% o'r cyfalaf cyfranddaliadau yn ei is-gwmnïau masnachol ar ddechrau a diwedd y flwyddyn (gweler nodyn 18 am fanylion):

- Gwasanaethau Theatraidd Caerdydd Cyfyngedig (£90 cost hanesyddol), a
- Cynyrchiadau WNO Cyfyngedig (£100 cost hanesyddol)

8. Stociau

Ar 31 Awst	Grŵp 2021 £'000	Grŵp 2020 £'000	Cwmni 2021 £'000	Cwmni 2020 £'000
Deunyddiau crai	**94**	**43**	**94**	**43**

Mae stociau'n cynnwys deunyddiau a gedwir yn y gweithdai a ddefnyddir i adeiladu setiau a golygfeydd ar gyfer eu gwerthu i gwsmeriaid trydydd parti.

9. Dyledwyr

Symiau sy'n daladwy o fewn blwyddyn:

Ar 31 Awst	Grŵp 2021 £'000	Grŵp 2020 £'000	Cwmni 2021 £'000	Cwmni 2020 £'000
Dyledwyr masnach	353	80	61	60
Symiau sy'n ddyledus gan fentrau'r Grŵp	-	-	179	95
Dyledwyr eraill	70	237	61	247
Trethiant	314	1,103	66	-
Rhagdaliadau ac incwm cronnol	1,457	1,631	1,457	1,632
	2,194	**3,051**	**1,824**	**2,034**

Mae'r symiau sy'n ddyledus gan y Grŵp yn cynnwys symiau sy'n daladwy gan Wasanaethau Theatraidd Caerdydd Cyfyngedig ar gyfer trafodion misol arferol.

10. Arian Parod yn y Banc ac I Law

Ar 31 Awst	Grŵp 2021 £'000	Grŵp 2020 £'000	Cwmni 2021 £'000	Cwmni 2020 £'000
Arian parod yn y banc ac i law	**6,517**	**2,908**	**6,360**	**2,647**

Nid oes gan y Cwmni unrhyw fenthyciadau na chyfleusterau gorddrafft.
Cedwir cyfran sylweddol o asedau hylif y Grŵp fel buddsoddiadau asedau sefydlog (nodyn 7b)

11. Credydwyr: Symiau sy'n Daladwy o Fewn Blwyddyn

Ar 31 Awst	Grŵp 2021 £'000	Grŵp 2020 £'000	Cwmni 2021 £'000	Cwmni 2020 £'000
Credydwyr masnach	94	21	94	21
Credydwyr eraill yn cynnwys trethiant	357	339	357	339
Croniadau	335	358	330	360
Incwm grant gohiriedig	448	66	448	66
Incwm gohiriedig arall	2,353	2,214	2,030	2,047
	3,587	**2,998**	**3,259**	**2,833**

Mae incwm gohiriedig arall yn deillio o gynyrchiadau ar y cyd, cynyrchiadau yn y dyfodol a'r gwaith a wneir gan Wasanaethau Theatraidd Caerdydd Cyfyngedig.

Dadansoddiad o symudiad mewn incwm gohiriedig arall

Ar 31 Awst	Grŵp 2021 £'000	Grŵp 2020 £'000	Cwmni 2021 £'000	Cwmni 2020 £'000
Dygwyd ymlaen	2,214	1,105	2,047	1,000
Rhyddhawyd yn y flwyddyn	(136)	(121)	(17)	(16)
Derbyniwyd yn y flwyddyn	275	1,230	-	1,063
A gariwyd drosodd	**2,353**	**2,214**	**2,030**	**2,047**

Dadansoddiad o symudiad mewn incwm gohiriedig arall

Ar 31 Awst	Grŵp 2021 £'000	Grŵp 2020 £'000	Cwmni 2021 £'000	Cwmni 2020 £'000
Dygwyd ymlaen	66	378	66	378
Rhyddhawyd yn y flwyddyn	(10,446)	(10,716)	(10,446)	(10,716)
Derbyniwyd yn y flwyddyn	10,828	10,404	10,828	10,404
A gariwyd drosodd	**448**	**66**	**448**	**66**

12. Statws y Cwmni

Mae'r Cwmni'n elusen gofrestredig sydd wedi'i hymgorffori fel Cwmni Cyfyngedig drwy Warant heb gyfalaf cyfranddaliadau. Mae rhwymedigaeth bob aelod wedi'i gyfyngu i £10, gyda'r nifer uchaf o aelodau'n 20. Roedd nifer gwirioneddol o 14 aelod ar 31 Awst 2021 (2020 -13)

13. Cronfeydd Anghyfyngedig

Ar 31 Awst 2021

Grŵp	Balans agoriadol	Ffynonellau incwm	Incwm a wariwyd	Enillion / (colledion)	Trosglwyddiadau	Balans cau
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cronfa ailstrwythuro wrth gefn	437	-	-	-	-	437
Cronfa gynhyrchu wrth gefn	1,155	-	-	-	847	2,002
Cronfa CCSC wrth gefn	504	-	-	-	(504)	-
Cronfa pensiwn	(1,145)	-	(27)	2,187	-	1,015
Cronfa ailbrisio wrth gefn	868	-	-	-	-	868
Incwm a gwariant	2,433	13,203	(11,906)	211	113	4,054
Cyfanswm y cronfeydd Grŵp	**4,252**	**13,203**	**(11,933)**	**2,398**	**456**	**8,376**

Cwmni	Balans cau	Ffynonellau incwm	Y ffynonellau a wariwyd	Enillion / (colledion)	Trosglwyddiadau	Balans terfynol
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cronfa ailstrwythuro	437	-	-	-	-	437
wrth gefn Cronfa gynhyrchu wrth gefn	1,155	-	-	-	847	2,002
Cronfa CCSC wrth gefn	504				(504)	-
Cronfa pensiwn	(1,145)	-	(27)	2,187	-	1,015
Cronfa ailbrisio wrth gefn	868	-	-	-	-	868
Incwm a gwariant	1,320	14,239	(12,028)	211	113	3,855
Cyfanswm cronfeydd y Cwmni	**3,139**	**14,239**	**(12,055)**	**2,398**	**456**	**8,177**

Mae'r cronfeydd dynodedig wedi'u gwneud o'r cronfeydd Ailstrwythuro a Chynhyrchu wrth gefn fel y manylir isod.

Mae cronfa 'Ailstrwythuro' wrth gefn wedi ei dynodi i alluogi buddsoddiad mewn newid ac mae'n ffurfio rhan o gronfeydd wrth gefn anghyfyngedig y Cwmni Mae hefyd yn cynnwys yr hyn a elwid ynghynt fel cronfa'r Cyfryngau.

Mae'r gronfa 'Cynhyrchu' wrth gefn wedi'i neilltuo i gefnogi'r gwaith o gynllunio repertoire uchelgeisiol yn y blynyddoedd i ddod, yn arbennig o bwysig gyda'r amseroedd arwain cynllunio hir sydd ar gyfer operâu graddfa fawr ac i gefnogi cyflawniad gwaith y Cwmni.

Mae'r gronfa 'CCSC' wrth gefn wedi'i neilltuo i ddynodi rhyddhad yr incwm CCSC a dderbyniwyd yn unol â cholledion y swyddfa docynnau mewn cyfnodau yn y dyfodol.

13. Cronfeydd Anghyfyngedig (parhad)

Ar 31 Awst 2020

Grŵp	Balans cau	Ffynonellau incwm	Incwm a wariwyd	Enillion / (colledion)	Trosglwyddiadau	Balans cau
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cronfa ailstrwythuro wrth gefn	672	-	-	-	(235)	437
Cronfa gynhyrchu wrth gefn	1,393	-	-	-	(238)	1,155
Cronfa CCSC wrth gefn	-				504	504
Cronfa pensiwn	(1,807)	-	(219)	881	-	(1,145)
Cronfa ailbrisio wrth gefn	868	-	-	-	-	868
Incwm a gwariant	3,279	15,660	(16,749)	**(89)**	332	2,433
Cyfanswm cronfeydd y Grŵp	**4,405**	**15,660**	**(16,968)**	**792**	**363**	**4,252**

Cwmni	Balans agoriadol	Ffynonellau incwm	Y ffynonellau a wariwyd	Enillion / (colledion)	Trosglwyddiadau	Balans terfynol
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Cronfa ailstrwythuro wrth gefn	672	-	-	-	(235)	437
Cronfa gynhyrchu wrth gefn	1,393	-	-	-	(238)	1,155
Cronfa CCSC wrth gefn	-				504	504
Cronfa pensiwn	(1,807)	-	(219)	881	-	(1,145)
Cronfa ailbrisio wrth gefn	868	-	-	-	-	868
Incwm a gwariant	654	17,592	(17,169)	(89)	332	1,320
Cyfanswm cronfeydd y Cwmni	**1,780**	**17,592**	**(17,388)**	**(1,712)**	**363**	**3,139**

14. Cronfeydd Cyfyngedig

Ar 31 Awst 2021

Grŵp a Chwmni	Balans agoriadol £'000	Ffynonellau incwm £'000	Y ffynonellau a wariwyd £'000	Ailbrisio £'000	Trosglwyd diadau £'000	Balans terfynol £'000
Ymddiriedolaeth Seligman	63	2	-	10	(1)	74
Bwrsariaeth Schaefer	18	-	-	-	-	18
Bwrsariaeth C Ball	7	-	-	-	(2)	5
Bwrsariaeth y Teulu Parry	10	-	-	-	1	11
Paul Hamlyn Artworks	4	-	-	-	(4)	-
Cywirdeb	40	-	-	-	(40)	-
Dunard	-	300	-	-	-	300
CThEM CCSC	-	270	-		(270)	-
Arall	162	225	-	-	(140)	247
Cyfanswm y cronfeydd cyfyngedig	**304**	**797**	**-**	**10**	**(456)**	**655**

Ar 31 Awst 2020

Grŵp a Chwmni	Balans agoriadol £'000	Ffynonellau incwm £'000	Y ffynonellau a wariwyd £'000	Ailbrisio £'000	Trosglwyd diadau £'000	Balans terfynol £'000
Ymddiriedolaeth Seligman	65	2	-	(4)	-	63
Bwrsariaeth Schaefer	18	-	-	-	-	18
Bwrsariaeth C Ball	9	-	(2)	-	-	7
Bwrsariaeth y Teulu Parry	10	-	-	-	-	10
Paul Hamlyn Artworks	4	-	-	-	-	4
Cywirdeb	160	-	-	-	(120)	40
CThEM CCSC	-	1,176	(1,176)			
Arall	364	41	-	-	(243)	162
Cyfanswm y cronfeydd cyfyngedig	**630**	**1,219**	**(1,178)**	**(4)**	**(363)**	**304**

Cedwir y cronfeydd cyfyngedig ar gyfer eu defnyddio o dan yr amodau a nodwyd gan y rhoddwyr, megis ar gyfer cynyrchiadau penodol neu i gefnogi mathau arbennig o weithgarwch cerddorol neu gymunedol.

15. Cronfeydd Gwaddol

Ar 31 Awst 2021

Grŵp a Chwmni	Balans cau	Incwm llog	Incwm a wariwyd	Ailbrisio	Balans terfynol
	£'000	£'000	£'000	£'000	**£'000**
Ymddiriedolaeth Mary Warner	1,172	30	-	192	**1,394**
RW Pethybridge	421	11	-	69	**501**
Gwobr Syr John Moores	62	2	-	10	**74**
Cyfanswm y cronfeydd gwaddol	**1,655**	**43**	**-**	**271**	**1,969**

Ar 31 Awst 2020

Grŵp a Chwmni	Balans agoriadol	Incwm llog	Incwm a wariwyd	Ailbrisio	Balans terfynol
	£'000	£'000	£'000	£'000	£'000
Ymddiriedolaeth Mary Warner	1,225	28	-	(81)	1,172
RW Pethybridge	440	10	-	(29)	421
Gwobr Syr John Moores	66	2	-	(5)	62
Cyfanswm y cronfeydd gwaddol	**1,731**	**40**	**-**	**(115)**	**1,655**

Mae Ymddiriedolaeth Mary Warner yn gronfa gwaddol parhaol a grëwyd dan delerau cymynrodd, a reolir gan grŵp penodol o ymddiriedolwyr ar gyfer y dymuniad a nodwyd yn y rhodd: i hyfforddi a datblygu tenoriaid o darddiad Cymreig.

Mae cronfa RW Pethybridge yn gronfa gwaddol treuliadwy sy'n cael ei chadw er budd pobl o Gymru sy'n anabl, mewn oed neu yn y carchar.

Mae cronfa Syr John Moores yn gronfa gwaddol parhaol sy'n cael ei chadw er mwyn cymeradwyo gwobr flynyddol ar gyfer datblygiad gyrfa artist ifanc.

16. Dadansoddiad o Asedau Net Rhwng Cronfeydd

Ar 31 Awst 2021

Grŵp	Cronfeydd anghyfyngedig £'000	Cronfeydd cyfyngedig £'000	Cronfeydd gwaddol £'000	Cyfanswm £'000
Asedau sefydlog diriaethol	1,646	-	-	1,646
Buddsoddiadau asedau sefydlog	1,339	64	1,718	,121
Asedau cyfredol net	4,376	591	251	5,218
Cronfa pensiwn	1,015	-	-	1,015
Asedau net	**8,376**	**655**	**1,969**	**11,000**
Cwmni				
Asedau sefydlog diriaethol	1,646	-	-	1,646
Buddsoddiadau asedau sefydlog	1,339	64	1,718	3,121
Asedau cyfredol net	4,177	591	251	5,019
Cronfa pensiwn	1,015	-	-	1,015
Asedau net	**8,177**	**655**	**1,969**	**10,801**

Ar 31 Awst 2020

Grŵp	Cronfeydd anghyfyngedig £'000	Cronfeydd cyfyngedig £'000	Cronfeydd gwaddol £'000	Cyfanswm £'000
Asedau sefydlog diriaethol	1,724	-	-	1,724
Buddsoddiadau asedau sefydlog	1,127	54	1,447	2,628
Asedau cyfredol net	2,546	250	208	3,004
Cronfa pensiwn	(1,145)	-	-	(1,145)
Asedau net	**4,252**	**304**	**1,655**	**6,211**
Cwmni				
Asedau sefydlog diriaethol	1,724	-	-	1,724
Buddsoddiadau asedau sefydlog	1,127	54	1,447	2,628
Asedau cyfredol net	1,433	250	208	1,891
Cronfa pensiwn	(1,145)	-	-	(1,145)
Asedau net	**3,139**	**304**	**1,655**	**5,098**

17. Cynlluniau Pensiwn

Mae'r datgeliadau isod wedi'u paratoi ar gyfer Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig (y "Cwmni") mewn perthynas â budd-daliadau sy'n daladwy gan Gynllun Pensiwn Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig (y 'Cynllun').

Ni wnaed unrhyw gyfraniadau Cwmni i'r Cynllun ar gyfer y flwyddyn yn dod i ben 31 Awst 2021, ac ni ddisgwylir unrhyw gyfraniadau Cwmni ar gyfer y flwyddyn yn dod i ben 31 Awst 2022.

Seiliwyd y prisiad a ddefnyddiwyd ar gyfer datgeliadau FRS 102 ar asesiad llawn o rwymedigaethau'r Cynllun ar 31 Awst 2020. Mesurwyd gwerthoedd cyfredol y rhwymedigaeth buddion diffiniedig drwy ddefnyddio'r dull rhagamcanu credydau unedau.

Amlinellir isod y prif ragdybiaethau a ddefnyddiwyd i gyfrifo'r rhwymedigaethau dan FRS 102:

		Rhagdybiaethau	
	31 Awst 2021 % y flwyddyn	31 Awst 2020 % y flwyddyn	31 Awst 2019 % y flwyddyn
Chwyddiant yn ôl Mynegai Pris Manwerthu	3.30	2.95	3.3
Chwyddiant yn ôl Mynegai Pris Defnyddwyr	2.80	2.35	2.4
Cynnydd mewn pensiynau (Cyn Ebrill 1997 yn fwy na GMP)	3.0	3.0	3.0
Cynnydd mewn pensiynau (Ebrill 1997 – Ebrill 2005)	2.75	2.35	2.4
Cynnydd mewn pensiynau (Ar ôl Ebrill 2005)	2.0	1.8	1.8
Cyfradd gostyngiad ar gyfer rhwymedigaethau'r Cynllun	1.75	1.7	1.8
Hirhoedledd i aelod sy'n 65 mlwydd oed ar hyn o bryd			
- Gwryw	21.9	21.2	21.6
- Benyw	24.3	23.2	23.6
Hirhoedledd i aelod sy'n cyrraedd 65 mlwydd oed mewn 20 mlynedd			
- Gwryw	23.2	22.5	23.0
- Benyw	25.7	24.7	25.1

17. Cynlluniau Pensiwn (parhad)

	Gwerth teg yr asedau		
	31 Awst 2021	31 Awst 2020	31 Awst 2019
	£'000	£'000	£'000
Ecwitïau			
sy'n Gysylltiedig â'r Mynegai	9,686	8,662	8,321
Bondiau	7,920	6,714	6,447
Bondiau corfforaethol	1,770	1,693	1,634
Arall	78	61	27
Cyfanswm	**19,454**	**17,130**	**16,429**

Cysoni'r statws wedi'i ariannu i'r fantolen

	Gwerth ar 31 Awst 2021 £'000	Gwerth ar 31 Awst 2020 £'000
Gwerth teg asedau'r Cynllun	19,454	17,130
Gwerth cyfredol y rhwymedigaethau buddion diffiniedig sydd wedi'u hariannu	(18,439)	(18,275)
(Diffyg)/gwarged	**1,015**	**(1,145)**
		-
(Rhwymedigaethau)/asedau a gydnabyddir yn y datganiad o sefyllfa ariannol.	1,015	(1,145)

Dadansoddiad o'r elw a cholled

	Gwerth ar 31 Awst 2021 £'000	Gwerth ar 31 Awst 2020 £'000
Treuliau gweinyddu	-	-
Cost llog net	20	33
Costau'r gwasanaeth blaenorol	7	186
Treuliau a gafodd eu cydnabod yn yr elw a cholled	**27**	**219**

17. Cynlluniau Pensiwn (parhad)

Newidiadau yng ngwerth cyfredol y rhwymedigaeth budd diffiniedig

	Gwerth ar 31 Awst 2021 £'000	Gwerth ar 31 Awst 2020 £'000
Rhwymedigaethau buddion diffiniedig agoriadol	18,275	18,236
Treuliau gweinyddu	-	-
Cost llog	307	326
Ail-fesur (enillion)/colledion		
- Colledion actiwaraidd ar rwymedigaethau'r Cynllun o ran rhagdybiaethau	854	248
- Colledion actiwaraidd ar rwymedigaethau'r Cynllun mewn perthynas â phrofiad	(377)	(87)
- O newid mewn rhagdybiaethau demograffig	(145)	(330)
Buddion net a dalwyd	(482)	(304)
Costau'r gwasanaeth blaenorol	7	186
Rhwymedigaeth buddion diffiniedig terfynol	**18,439**	**18,275**

Newidiadau yng ngwerth teg asedau'r Cynllun

	Gwerth ar 31 Awst 2021 £'000	Gwerth ar 31 Awst 2020 £'000
Gwerth teg agoriadol asedau'r Cynllun	17,130	16,429
Incwm llog ar asedau'r Cynllun	287	293
Enillion/(colledion) actiwaraidd		
- Enillion ar asedau'r Cynllun ar ôl tynnu'r incwm llog	2,519	712
Cyfraniadau gan y Cwmni	-	-
Buddion net a dalwyd	(482)	(304)
Gwerth teg terfynol asedau'r Cynllun	**19,454**	**17,130**

Dadansoddiad o symiau a gydnabyddir yn y Datganiad o sefyllfa ariannol.

	Gwerth ar 31 Awst 2021 £'000	Gwerth ar 31 Awst 2020 £'000
Enillion ar asedau'r Cynllun ar ôl tynnu'r incwm llog	2,519	712
(Colledion)/enillion ar ragdybiaethau ariannol	(854)	(248)
(Colledion)/enillion ar ragdybiaethau demograffig	145	330
Enillion drwy Brofiad ar rwymedigaethau'r Cynllun	377	87
Cyfanswm (colledion)/enillion	**2,187**	**881**

17. Cynlluniau Pensiwn (parhad)

Adenillion ar asedau'r Cynllun

	Gwerth ar 31 Awst 2021 £'000	Gwerth ar 31 Awst 2020 £'000
Incwm llog ar asedau'r Cynllun	287	293
Enillion ar asedau'r Cynllun ar ôl tynnu'r incwm llog	2,519	712
Adenillion ar asedau'r Cynllun	**2,806**	**1,005**

18. Gwybodaeth Ychwanegol ar Is-gwmnïau

Mae gan Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ddau is-gwmni:

Gwasanaethau Theatraidd Caerdydd Cyfyngedig - rhif cofrestru'r cwmni 01705868 sydd wedi'i ymgorffori

yn y DU. Swyddfa gofrestredig - Stryd Ellen, Caerdydd, CF10 4TT

Cafodd ei gaffael gan Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig am £ddim ar 1 Ebrill 1989, mae cyfalaf cyfranddaliadau Gwasanaethau Theatraidd Caerdydd Cyfyngedig yn cynnwys 90 o gyfranddaliadau cyffredin gwerth £1 y mae Opera Cenedlaethol Cymry Cyfyngedig yn llwyr berchen arnynt.

Diben Gwasanaethau Theatraidd Caerdydd Cyfyngedig yw gweithredu fel cangen fasnachu ar gyfer Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig, gan gymryd cyfrifoldeb yn bennaf am werthu setiau, gwisgoedd, eiddo a thrafnidiaeth theatraidd ar gyfer Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig a phartïon allanol. Cynhyrchir y setiau theatraidd yn adran gynhyrchu Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig a chaiff y gost lawn ei hysgwyddo gan Wasanaethau Theatraidd Caerdydd Cyfyngedig.

Roedd canlyniadau masnachu'r is-gwmni fel a ganlyn:

Blynyddoedd hyd at 31 Awst:	2021 £'000	2020 £'000
Trosiant	1,303	1,340
Costau gwerthu	(1,418)	(1,352)
Elw gros	**(115)**	**(12)**
Treuliau gweinyddol	(7)	(9)
Elw/(colledion) gweithredol	**(122)**	**(21)**
Rhodd Cymorth i'r rhiant-gwmni	-	-
Colledion cyn trethiant	**(122)**	**(21)**
Trethiant	-	-
Elw/(colledion) ar gyfer y flwyddyn ariannol	**(122)**	**(21)**

Yr asedau, rhwymedigaethau a'r cronfeydd yn eu crynswth oedd:

Ar 31 Awst	2020 £'000	2019 £'000
Asedau:	448	285
Rhwymedigaethau	(566)	(281)
Cronfeydd Cyfranddalwyr	**(118)**	**4**

18. Gwybodaeth Ychwanegol ar Is-gwmnïau (parhad)

Mae masnach rhyng-gwmnïol yn cael ei gynnwys yn y trosiant a chostau gwerthu

Ar 31 Awst	2021 £'000	2020 £'000
Gwerthiannau	212	430
Pryniannau	1,425	1,367
Symiau dyledus ar ddiwedd y flwyddyn	**179**	**95**

Datganiad o Newidiadau mewn Ecwiti

Cwmni	Cyfalaf cyfranddaliadau £	Cronfeydd elw a cholled wrth gefn £	Cyfanswm £
Balans ar 1 Medi 2019	90	24,789	24,879
Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Awst 2020	-		
Elw a chyfanswm yr incwm cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn	-	(21,083)	(21,083)
Dosraniadau i'r rhiant-elusen dan rodd cymorth			
Balans ar 31 Awst 2020	**90**	**3,706**	**3,706**
Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Awst 2021:			
Colledion a chyfanswm yr incwm cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn	**-**	**(118,409)**	**(118,409)**
Balans ar 31 Awst 2021	**90**	**(118,409)**	**(118,319)**

18. Gwybodaeth Ychwanegol ar Is-gwmnïau (parhad)

Cynyrchiadau WNO Cyfyngedig – cofrestriad cwmni 09247950 sydd wedi'i ymgorffori yn y DU.

Swyddfa gofrestredig – Canolfan Mileniwm Cymru, Plas Bute, Caerdydd, CF10 5AL

Ffurfiwyd gan Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig ar 3 Hydref 2014, mae cyfalaf cyfranddaliadau Gwasanaethau Theatraidd Caerdydd Cyfyngedig yn cynnwys 100 o gyfranddaliadau cyffredin gwerth £1 y mae Opera Cenedlaethol Cymry Cyfyngedig yn llwyr berchen arnynt.

Diben Cynyrchiadau WNO Cyfyngedig yw creu a pharatoi cynyrchiadau theatraidd ar gyfer cwmnïau Grŵp Opera Cenedlaethol Cymru.

Roedd canlyniadau masnachu'r is-gwmni fel a ganlyn:

Blynyddoedd hyd at 31 Awst:	2021 £'000	2020 £'000
Trosiant	2,476	8,829
Costau gwerthu	(2,465)	(8,814)
Elw gros	**11**	**15**
Treuliau gweinyddol	(11)	(15)
Elw / (colledion) gweithredol	**-**	**-**
Elw / (Colledion) cyn trethiant	**-**	**-**
Rhyddhad treth i theatrau ar gynyrchiadau	312	1,103
Elw a gedwir yn yr is-gwmni	**312**	**1,103**

Yr asedau, rhwymedigaethau a'r cronfeydd yn eu crynswth oedd:

Ar 31 Awst	2021 £'000	2020 £'000
Asedau:	328	1,123
Rhwymedigaethau	(11)	(15)
Cronfeydd Cyfranddalwyr	**317**	**1,108**

18. Gwybodaeth Ychwanegol ar Is-gwmnïau (parhad)

	2021	2020
	£'000	£'000
Ar 31 Awst		
Gwerthiannau	2,476	8,829
Pryniannau	2,476	8,829
Symiau dyledus ar ddiwedd y flwyddyn	**-**	**-**

Datganiad o Newidiadau mewn Ecwiti

Cwmni	Cyfalaf cyfranddaliadau	Cronfeydd elw a cholled wrth gefn	Cyfanswm
	£	£	£
Balans ar 1 Medi 2019	100	2,600,081	2,600,181
Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Awst 2020			
Elw a chyfanswm yr incwm cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn		(1,492,476)	(1,492,476)
Balans ar 31 Awst 2020	100	1,107,605	1,107,705
Blwyddyn a ddaeth i ben 31 Awst 2021:			
Colledion a chyfanswm yr incwm cynhwysfawr ar gyfer y flwyddyn	-	**312,133**	**312,133**
Dosraniadau i'r brif elusen dan rodd cymorth	-	**(1,102,605)**	**(2,595,081)**
Balans ar 31 Awst 2021	**100**	**317,133**	**317,233**

19. Partïon Cysylltiedig

Mae gan Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig gysylltiadau â'r elusennau cofrestredig annibynnol canlynol:

Ymddiriedolaeth Llesiant Opera Cenedlaethol Cymru (elusen 1085756)

Ar 31 Awst	2021	2020
	£	£
Incwm a dderbyniwyd	5,509	491
Cyllid a ddyfarnwyd	(5000)	(1,000)
Dyledwr	-	**509**

Cronfa Waddol Opera Cenedlaethol Cymru (elusen 1146595).

Ar 31 Awst	2021	2020
	£	£
Incwm o fuddsoddiadau	25,861	25,375
Bwrsariaethau yr	60,000	40,000
ymgeisiwyd	87,284	75,537
amdanynt i'r Dyledwr	60,000	40,000
Credydwr	1,043834	879,173
Gwerth y portffolio		

Datganiad Cyfunol o Weithgareddau Ariannol 2020

Yn ymgorffori'r cyfrif incwm a gwariant ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben 31 Awst 2020

Blynyddoedd hyd at 31 Awst:	Nodyn	Cronfeydd anghyfyngedig £'000	Cronfeydd cyfyngedig £'000	Cronfeydd gwaddol £'000	Cyfanswm 2020 £'000	Cyfanswm 2019 £'000
Incwm o:						
Weithgareddau elusennol	**2a**	1,894	-	-	1,894	2,921
Rhoddion		701	41	-	742	2,138
Cymynroddion		306	-	-	306	268
Grantiau cyffredinol	**2a**	10,716	1,176	-	11,892	10,657
Incwm masnachu		909	-	-	909	2,536
Incwm o fuddsoddiadau		31	2	40	73	85
Cyfanswm incwm		**14,557**	**1,219**	**40**	**15,816**	**18,605**
Gwariant ar:						
Gweithgareddau elusennol		15,634	1,178	1	16,813	18,026
Codi arian		424	-	-	424	538
Gwariant masnachu		910	-	-	910	2,349
Cyfanswm gwariant	**2b**	**16,968**	**1,178**	**1**	**18,147**	**20,913**
(Colledion)/enillion net ar fuddsoddiadau	**7b**	(89)	(4)	(115)	(208)	(29)
Incwm/(gwariant) net cyn treth		**(2,500)**	**37**	**(76)**	**(2,539)**	**2,337**
Trethiant	**18**	1,103	-	-	1,103	1,461
Incwm /(gwariant) net am y flwyddyn	**3**	**(1,397)**	**37**	**(76)**	**(1,436)**	**(876)**
Trosglwyddiad o gronfeydd cyfyngedig	**13**	363	(363)	-	-	-
Trosglwyddiad i (golledion)/enillion Cronfa		-	-	-	-	(500)
Waddol Actiwaraidd WNO yn y cynllun pensiwn buddion diffiniedig	**17**	881	-	-	881	(1,712)
Symudiadau net mewn cronfeydd		**(153)**	**(326)**	**(76)**	**(555)**	**3,088**
Balans y gronfa a ddygwyd ymlaen		4,405	630	1,731	6,766	9,854
Balans y gronfa a gariwyd drosodd		**4,252**	**304**	**1,655**	**6,211**	**6,766**

Cynhwysir holl enillion a cholledion a gydnabuwyd yn y flwyddyn yn y datganiad o weithgareddau ariannol.

Mae'r holl incwm a gwariant yn deillio o weithgareddau parhaus.

Ni chyflwynir cyfrif incwm a gwariant ar wahân ar gyfer y rhiant-gwmni yn unol â darpariaethau s.408 Deddf Cwmnïau 2006. Y cyfanswm incwm ar gyfer y rhiant-gwmni yw £18,851,000 (2019 - £18,835,000). Mae'r canlyniad yr adroddir amdano yng nghyfrifon y rhiant-gwmni yn £958,000 dros ben (2019 - £4,548 dros ben).

Manylion gweinyddol a chyfeirnod

Manylion y Cwmni

Opera Cenedlaethol Cymru Cyfyngedig

(Cwmni cyfyngedig drwy warant heb gyfalaf cyfranddaliadau)

Swyddfa gofrestredig	Canolfan Mileniwm Cymru Plas Bute Caerdydd CF10 5 AL
Rhif cwmni	00454297 (cofrestredig yng Nghymru a Lloegr)
Rhif elusen	221538
Cofrestriad TAW	GB 218 9895 51

Cynghorwyr Proffesiynol

Archwilydd	Azets Audit Services Tŷ Derw Lime Tree Court Parc Busnes Porth Caerdydd Caerdydd CF23 8AB
Cyfreithwyr	Cyfreithwyr Darwin Gray Helmont House Churchill Way Caerdydd CF10 2HE
Bancwyr	Lloyds Bank plc 31 Heol y Frenhines Caerdydd CF10 2AG

Cedwir adneuon banc hefyd yn National Westminster a Barclays

Rheolwyr Buddsoddi

Brewin Dolphin Limited
5 Sgwâr Callaghan
Caerdydd CF10 5BT

Cyfarwyddwyr a Swyddogion

Bwrdd y Cyfarwyddwyr a Phwyllgorau

Mae'r cyfarwyddwyr hefyd yn ymddiriedolwyr elusennol y Cwmni. Gwelir isod y cyfarwyddwyr fu'n gwasanaethu drwy'r flwyddyn academaidd, oni bai y nodir fel arall, a'r pwyllgorau a fynychir ganddynt:

		Archwilio a Risg	Enwebiadau
Yvette Vaughan-Jones (Cadeirydd)			X
Nicola Amery		X	
Lynne Berry CBE			X
Chitra Bharucha MBE			
Toks Dada	(Ymddiswyddodd 13.01.22)		X
Manon Edwards			
Daniel Evans	(Ymddeolodd 22.07.21)		X
Sam Jones			X
Henry Little		X	
Andrew Miller MBE	(Ymddiswyddodd 13.01.22)		X
Aileen Richards			
Elen ap Robert	(Ymddiswyddodd 13.01.22)		X
Martyn Ryan		X	
Geraint Davies (Cyfetholedig)		X	
Nigel Goldsworthy (Cyfetholedig)		X	

Mae'r Bwrdd yn cyfarfod o leiaf chwe gwaith y flwyddyn, gan ddirprwyo materion priodol i'r pwyllgor Archwilio a Risg a'r pwyllgor Enwebiadau. Mae pob pwyllgor yn penderfynu ar amlder ei bwyllgorau ei hun yn amodol ar y gofyniad i gwrdd ddwywaith y flwyddyn o leiaf.

Tîm Gweithredol

Aidan Lang	Cyfarwyddwr Cyffredinol
Tomáš Hanus	Cyfarwyddwr Cerdd

Uwch Dîm Rheoli

Matt Carwardine-Palmer	Cyfarwyddwr Marchnata a Gwerthu	(Gadael 07.02.21)
Huw Davies	Cyfarwyddwr Cyllid ac Ysgrifennydd Cwmni	
Alison Dunnett	Cyfarwyddwr Datblygu, Cyfathrebu a Strategaeth	
Emma Flately	Cyfarwyddwr Ymgysylltu a Phartneriaethau	
Peter Harrap	Cyfarwyddwr Corws a Cherddorfa	
Jan Michaelis	Cyfarwyddwr Technegol	
Alison Woodward	Cyfarwyddwr Pobl a Diwylliant	(Penodwyd 06.04.21)
Kate Bayliss	Cyfarwyddwr Gweinyddu Artistig	(Penodwyd 22.09.21)
Emrah Tokalaç	Cyfarwyddwr Cynulleidfaoedd	(Penodwyd 04.04.22)